

Rodzina nie traci na wartości. Badanie ilościowe i jakościowe towarzyszące kampanii społecznej

Raport dla Fundacji Priorytety

Warszawa, 02 października 2022

& PARTNERS

Maison

Spis treści

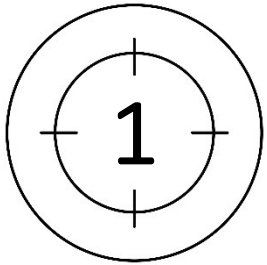
Cele i metodologia	3
Podsumowanie wyników	6
Wyniki	8
Rodzina się nie dewaluuje	9
W rodzinie bezpieczniej	19
Rodziny się nie posiada, rodzinę się tworzy	30
Inwestycja w relacje i inne metafory dotyczące rodziny	38
Dane na temat próby	43

Cele i metodologia

Maison & PARTNERS

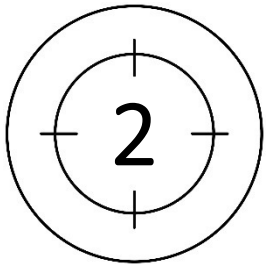
Cele badania

Badania miały dwa główne cele:

PERSPEKTYWA OGÓLNOSPOŁECZNA

- Zrozumienie, jak ostatnie kryzysy (epidemia COVID-19, wojna, trudności gospodarcze) wpłynęły na poczucie bezpieczeństwa Polaków, eksploracja czynników zwiększających indywidualne poczucie bezpieczeństwa w trudnych czasach
- Eksploracja znaczenia rodziny w obliczu kryzysów społeczno-ekonomicznych
- Sprawdzenie, co daje poczucie bezpieczeństwa i jaką rolę odgrywają relacje z innymi, w szczególności relacje rodzinne

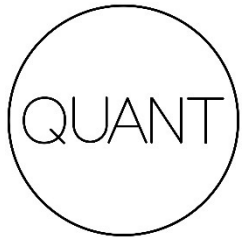

PERSPEKTYWA RODZIN

- Eksploracja, w jakim stopniu ostatnie kryzysy i trudności społeczno-ekonomiczne wpłynęły na postrzeganie i stosunek do własnej rodziny
- Sprawdzenie, na ile Polacy postrzegają swoje rodziny jako inwestycję, zbadanie, co „inwestują”, wkładają w rodzinę, a co uzyskują w zamian.
- Zbadanie, co zdaniem Polaków i Polek wspiera budowanie dobrych relacji w rodzinie

Metoda badania

W odpowiedzi na poszczególne cele, zrealizowano badanie ilościowe i jakościowe

PERSPEKTYWA OGÓLNOSPOŁECZNA – BADANIE ILOŚCIOWE

- **Metoda:** badanie przeprowadzone poprzez Internet, na panelu badawczym
- **Próba:** N = 1000, losowo-kwotowa, reprezentatywna dla ogółu Polaków w wieku 18+ ze względu na płeć, wiek i wielkość miejscowości zamieszkania

PERSPEKTYWA OGÓLNOSPOŁECZNA – BADANIE ILOŚCIOWE

- **Metoda:** Wywiady w małych grupach fokusowych (4 miniFGI – *Focus Group Interviews*), każdej liczącej 4 respondentów, o czasie trwania do 120 min, realizowane online
- **Próba:** Osoby badane należały do jednej z dwóch grup: (a) Młode rodziny: osoby w stałych związkach, które w ciągu ostatnich dwóch lat zostały rodzicami, do 35 r.ż.; (b) Starsze rodziny: osoby w stałych związkach, które mają razem dwoje lub więcej dzieci, wiek rodziców 35-45 lat, wiek starszego dziecka minimum 8 lat
- Przeprowadzono dwie grupy z kobietami i dwie z mężczyznami, w Warszawie i Kielcach

Podsumowanie wyników

Naison & PARTNERS

Podsumowanie

1

Rodzina to jedna z najistotniejszych wartości – zarówno z perspektywy ogólnospołecznej, jak i w oczach osób posiadających własne rodziny. Jej posiadanie daje człowiekowi wiele korzyści, pozwalając realizować wszelkie potrzeby: od podstawowych, takich jak potrzeba bezpieczeństwa i przynależności, po potrzebę rozwoju i samospelnienia. Ludzie, którzy cenią relacje i zabiegają o to, by w ich rodzinach były one dobre, są szczęśliwsi, mają większe poczucie bezpieczeństwa i są mniej narażeni na wystąpienie negatywnych konsekwencji psychologicznych w odpowiedzi na wydarzenia polityczno-gospodarcze.

2

Warunkiem są jednak panujące w rodzinie relacje. Aby stworzyć dobrze funkcjonującą rodzinę, nie wystarczy być ze sobą i się kochać. Ważna jest jakość zarówno czasu, jak i miłości – uważność, dbanie o potrzeby drugiej osoby, wzajemna życzliwość, umiejętność współpracy. Szczególnie istotna jest relacja między dorosłymi – podział obowiązków, współdziałanie, to, jak się odnoszą do siebie nawzajem i jak dbają o relacje z dziećmi tworzy klimat rodzinny i wpływa na wychowanie.

3

Relacje się buduje. Dobre relacje w rodzinie nie są nikomu dane raz na zawsze, konieczne jest wkładanie wysiłku – dbanie o atmosferę, o własne nastawienie, praca nad swoim charakterem. Dbanie o dobre relacje jest jednym z filarów życia rodzinnego, co widać także w badaniu ilościowym – Polacy deklarują, że to w ten właśnie obszar wkładają najwięcej czasu i wysiłku – więcej nawet niż w ekonomiczne utrzymanie rodziny.

Inwestowanie w relacje jest metaforą o dużym potencjale.

4

- **TRAFNA.** Oddaje kilka ważnych elementów kojarzonych z pojęciem rodziny: (a) wzrost: rozwój samej rodziny i jej członków, szczególnie dzieci, (b) jakość więzi – relacje w rodzinie są prototypem wszelkich relacji, jakie mamy w życiu, gdy relacje są pielęgnowane ludzie są szczęśliwsi i lepsi dla innych, (c) poczucie sensu i spełnienia – zwrot z inwestycji w postaci kwitnącej rodziny daje głębokie poczucie szczęścia, harmonii, spełnienia, realizacji życiowego celu.
- **PRZEŁAMUJE STEREOTYPY,** pokazując, że stworzenie rodziny to także praca, nie odbiegająca od tej zawodowej.

Wyniki badania

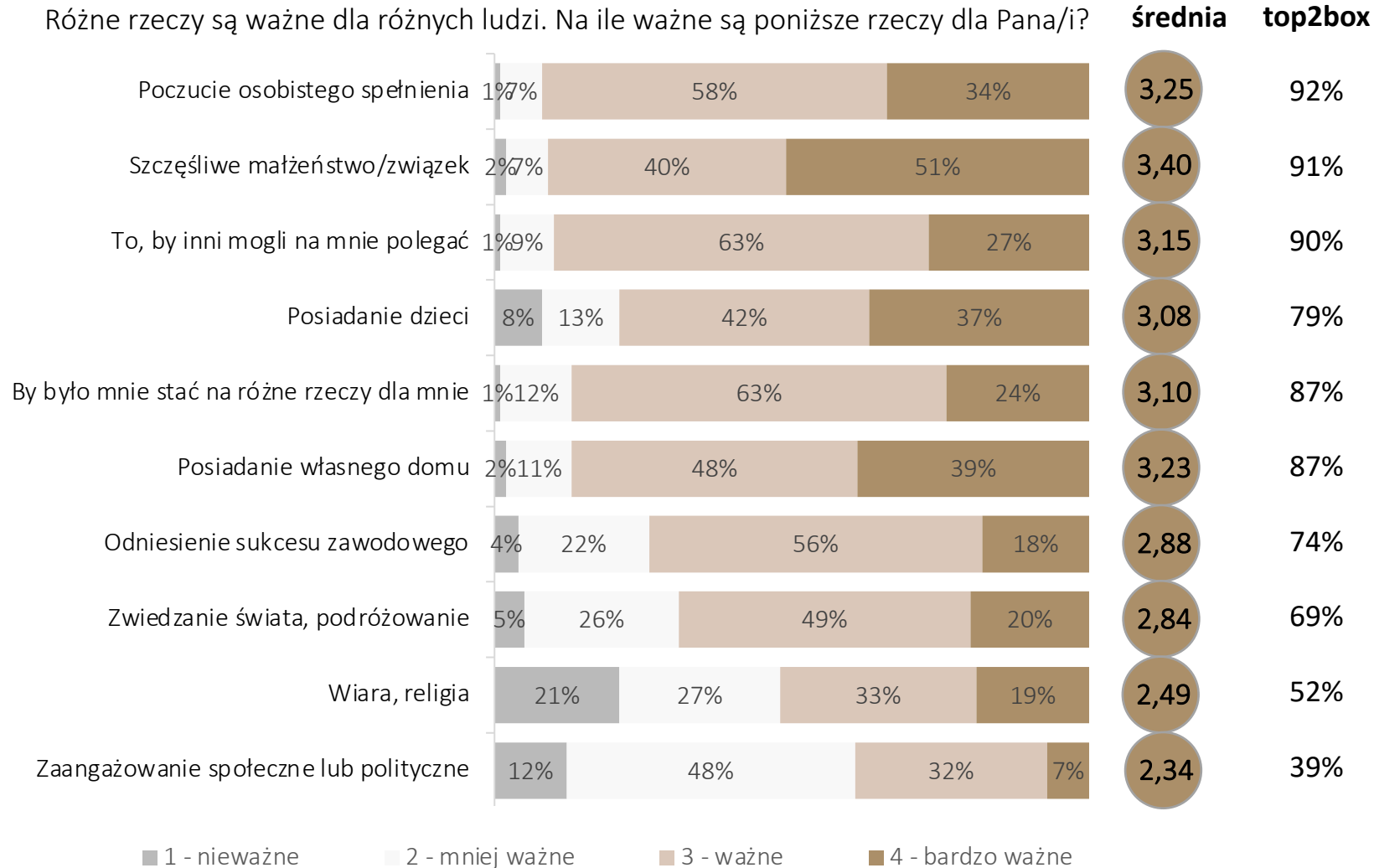
Maison & PARTNERS

Rodzina się nie dewaluuje

Naison & PARTNERS

Hierarchia wartości

Różne rzeczy są ważne dla różnych ludzi. Na ile ważne są poniższe rzeczy dla Pana/i?

Wartości związane z relacjami z innymi i rodziną stanowią jedne z najważniejszych dla Polaków. Zdecydowana większość uważa za ważne, by mieć szczęśliwą relację z drugą osobą oraz by inni mogli na nich polegać. Dla ośmiu na dziesięć osób ważnym celem jest posiadanie dzieci. Szczęśliwe małżeństwo lub związek jest bardzo ważne dla połowy badanych – zdecydowanie istotniejsze niż sukces finansowy (24%) czy zawodowy (18%).

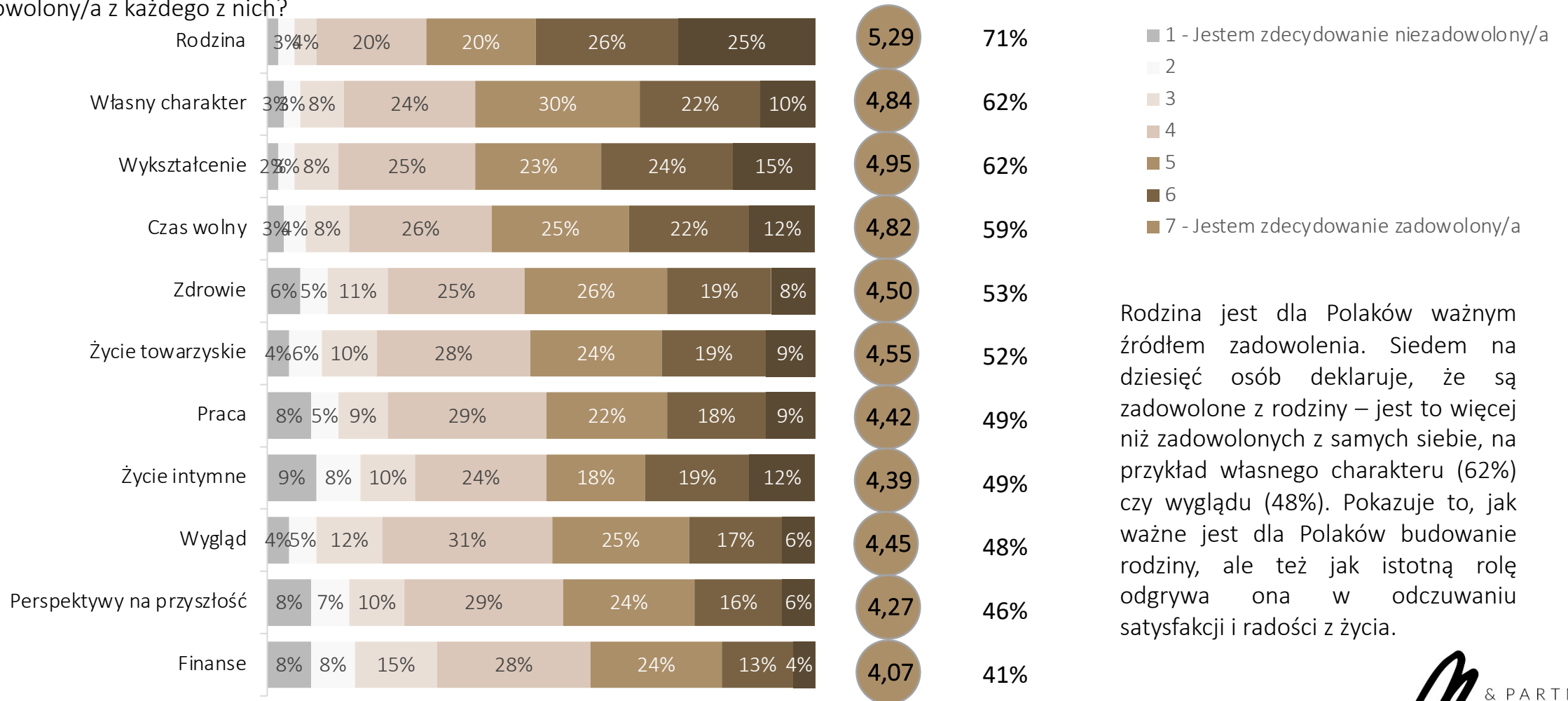
Grupa osób, która zaznaczyła wszystkie wartości relacyjne jako mniej istotne lub nieważne wynosiła zaledwie 3%. Oznacza to, że relacje z innymi są ważną wartością dla niemal wszystkich Polaków.

Zadowolenie z różnych obszarów życia

11

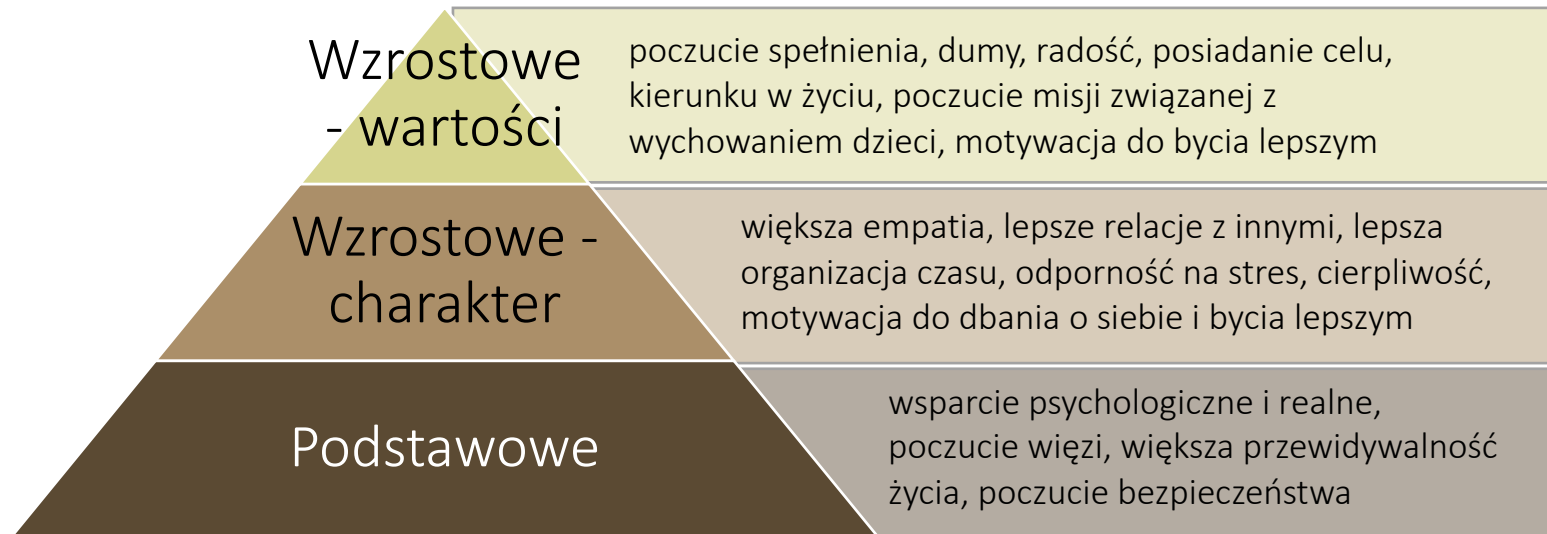
Proszę pomyśleć teraz o różnych obszarach swojego życia. W jakim stopniu jest Pan/i zadowolony/a z każdego z nich?

Rodzina jest dla Polaków ważnym źródłem zadowolenia. Siedem na dziesięć osób deklaruje, że są zadowolone z rodziny – jest to więcej niż zadowolonych z samych siebie, na przykład własnego charakteru (62%) czy wyglądu (48%). Pokazuje to, jak ważne jest dla Polaków budowanie rodziny, ale też jak istotną rolę odgrywa ona w odczuwaniu satysfakcji i radości z życia.

Wartość rodziny w życiu

- Respondenci w badaniu jakościowym podkreślali wielorakie korzyści z posiadania rodziny, obserwowane na wielu poziomach

- Postrzegane koszty związane z posiadaniem własnej rodziny: brak czasu dla siebie, partnera, na realizację hobby, są traktowane jako przejściowe i ważą dużo mniej, niż korzyści

Wartość rodziny w życiu – cytaty

PODSTAWOWE

„Masz poczucie przynależności (...) Ciepło domowego ogniska, jest do kogo wracać. (...) Wsparcie, czułość, troska.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

„Uczy myślenia i słuchania drugiego człowieka pod kątem jego potrzeb, bo czasami jak dziecko coś mówi, to trzeba wczuć się, żeby je dobrze zrozumieć.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

„Odporność na stres jest większa, bo w rodzinie tyle trudnych przypadków, nagłych się zdarza. Do wielu spraw podchodzę spokojniej niż kiedyś (...)” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

„Mam teraz dziecko i odpowiadam za nie, i to jest dla mnie motywacją, żeby o siebie zadbać: wyspać się, nie przeziębnić, bo nie odpowiadam już tylko za siebie.” młode rodziny, kobiety, Warszawa

„Światopogląd zmienił się o 100%, kiedyś były dla nas ważne podróże, rzeczy, takie kwestie materialne, teraz centrum jest dziecko, rodzina, relacja z drugim człowiekiem.” młodsze rodziny, mężczyźni, Kielce

WZROSTOWE - CHARAKTER

„Zacząłem być bardziej empatyczny, bo mam taką świadomość, że córeczka dopiero poznaje świat w najmniejszych fragmentach.(...) Półroczna córeczka nauczyła mnie takiej wrażliwości na inną perspektywę, którą widzę też w innych swoich relacjach.” młodsze rodziny, mężczyźni, Kielce

WZROSTOWE - WARTOŚCI

„Ja odszedłem z jednej pracy, znalazłem inną, lepiej płatną, pomagam żonie rozwijać jej biznes. Posiadanie dziecka to bardzo duża siła napędowa.” młodsze rodziny, mężczyźni, Kielce

„Rodzina dała mi poczucie spełnienia, że stworzyłam tę rodzinę, stworzyliśmy razem. (...) Duma z dzieci, z siebie nigdy bym nie była taka dumna, jak jestem z nich.” starsze rodziny, kobiety, Kielce

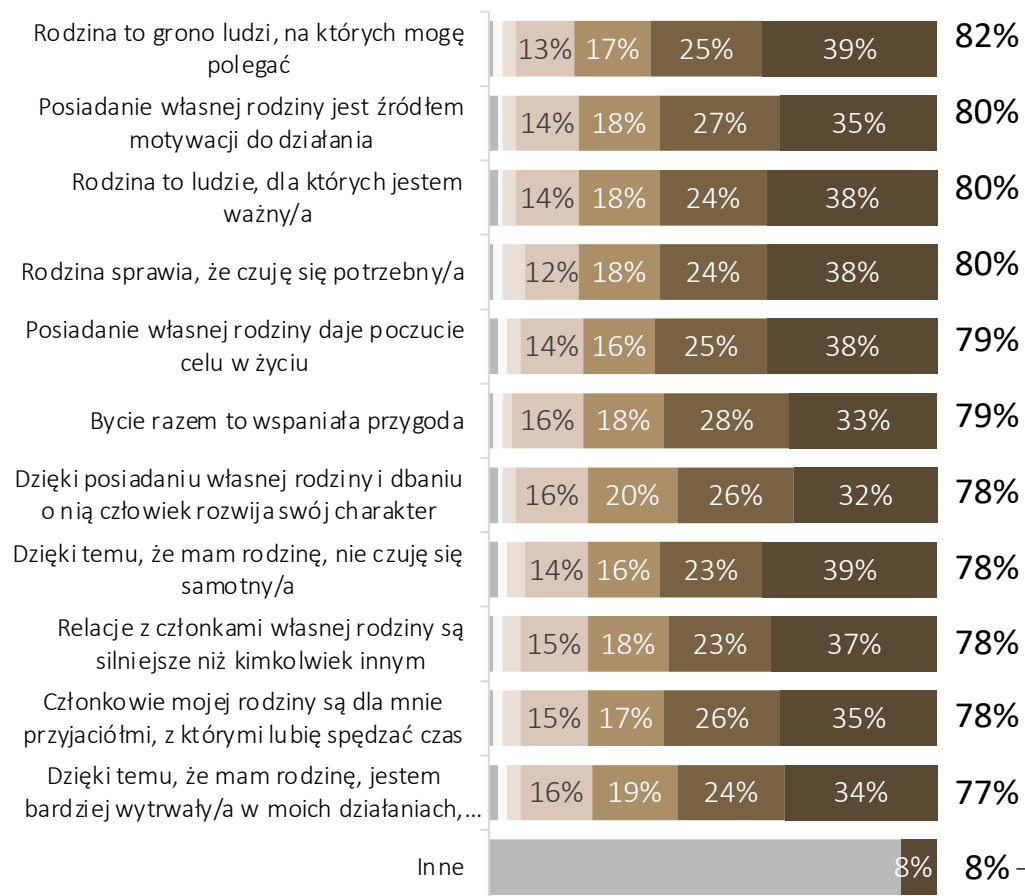
Korzyści i koszty posiadania rodziny

14

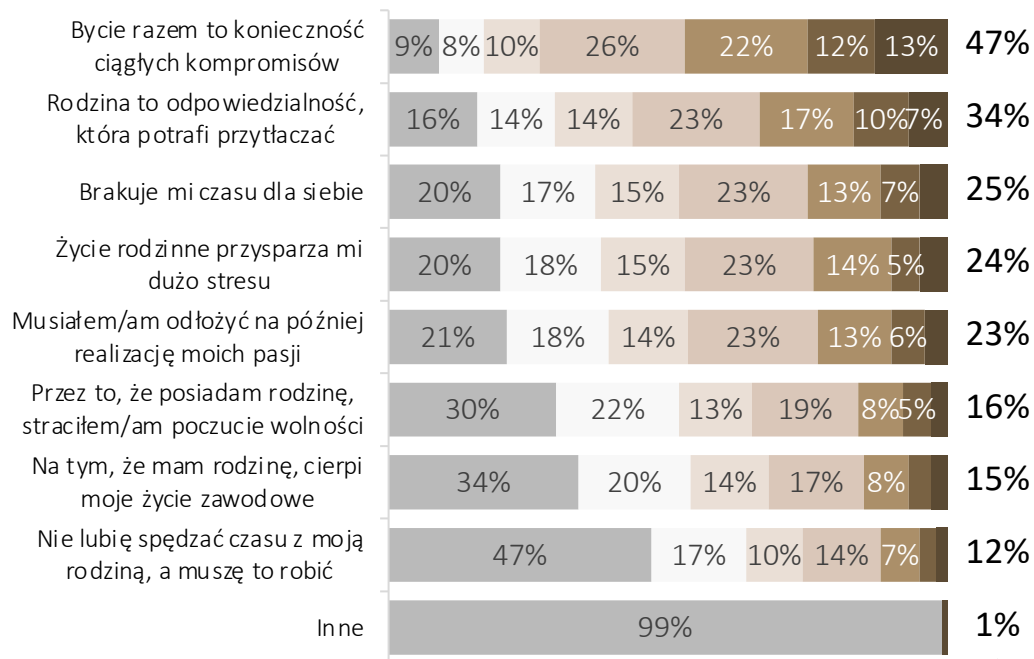
Różni ludzie czerpią różne korzyści z posiadania rodziny. Na ile każda z poniżej wymienionych korzyści jest prawdziwa dla Pana/i?

top3box

Z posiadaniem własnej rodziny wiążą się też różne koszty, ograniczenia. Proszę zaznaczyć, na ile każde z poniżej wymienionych ograniczeń jest prawdziwe w Pana/i przypadku.

top3box

koszty materialne

pomoc, wsparcie, radość, poczucie bezpieczeństwa

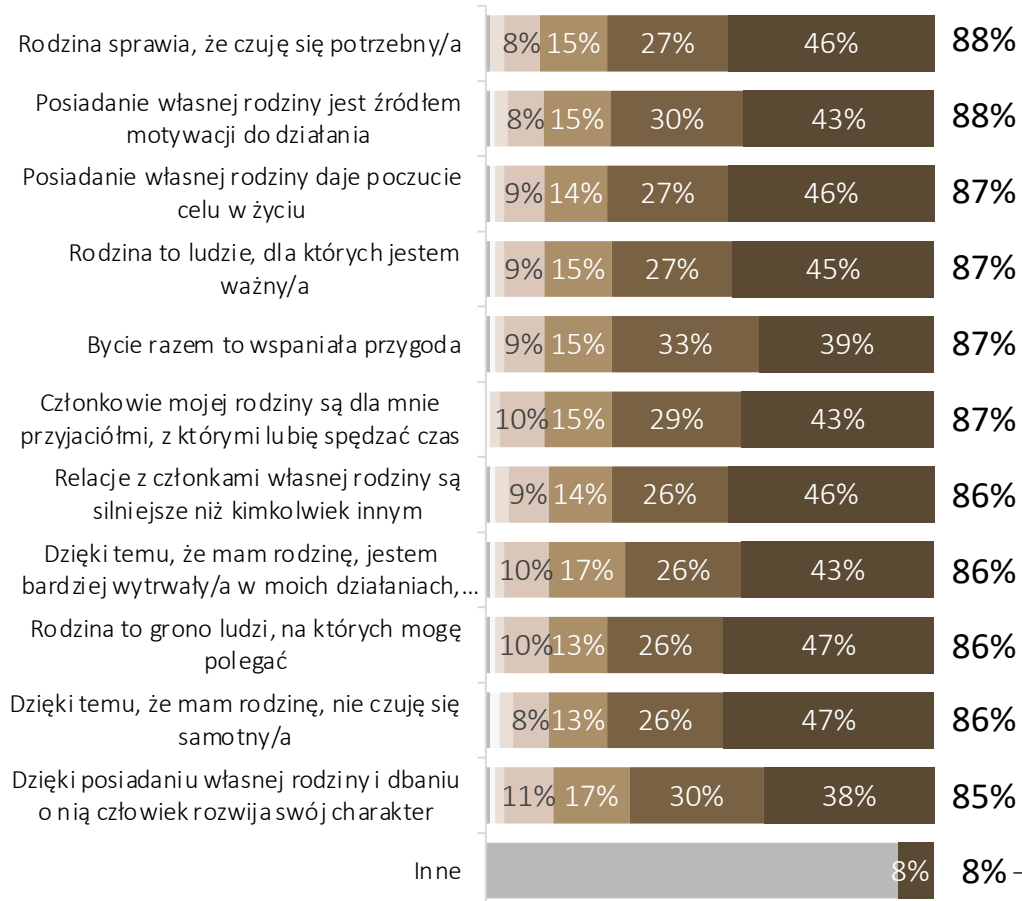
N=1067

■ 1 - zdecydowanie nie zgadzam się ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6 ■ 7 - zdecydowanie zgadzam się

Korzyści i koszty posiadania własnej rodziny

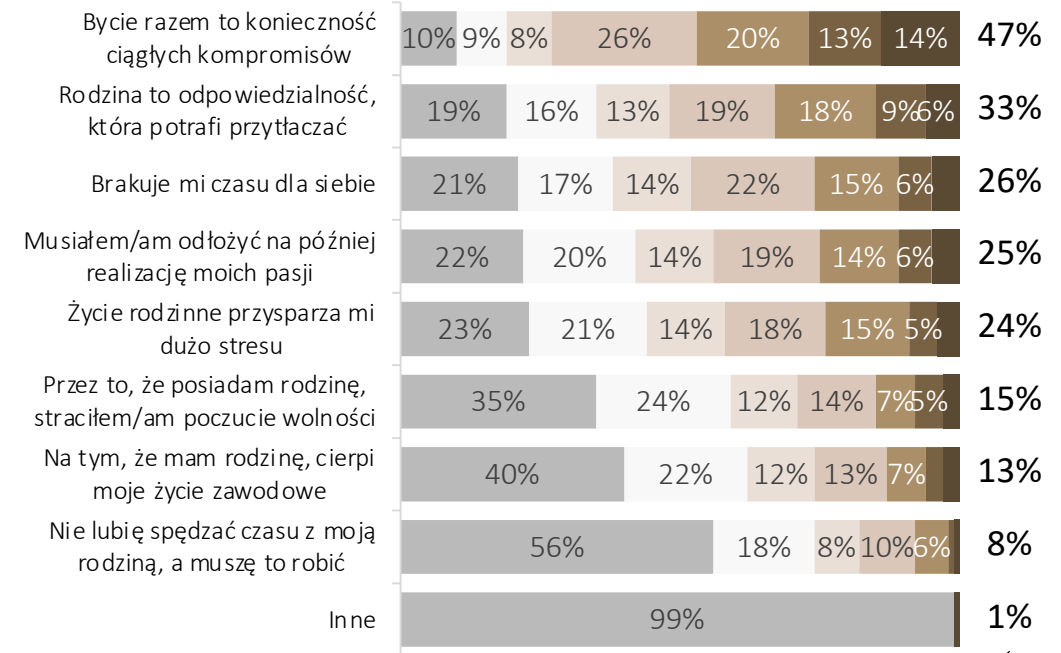
Różni ludzie czerpią różne korzyści z posiadania rodziny. Na ile każda z poniżej wymienionych korzyści jest prawdziwa dla Pana/i?

top3box

Z posiadaniem własnej rodziny wiążą się też różne koszty, ograniczenia. Proszę zaznaczyć, na ile każde z poniżej wymienionych ograniczeń jest prawdziwe w Pana/i przypadku.

top3box

koszty materialne

pomoc, wsparcie, radość, poczucie bezpieczeństwa

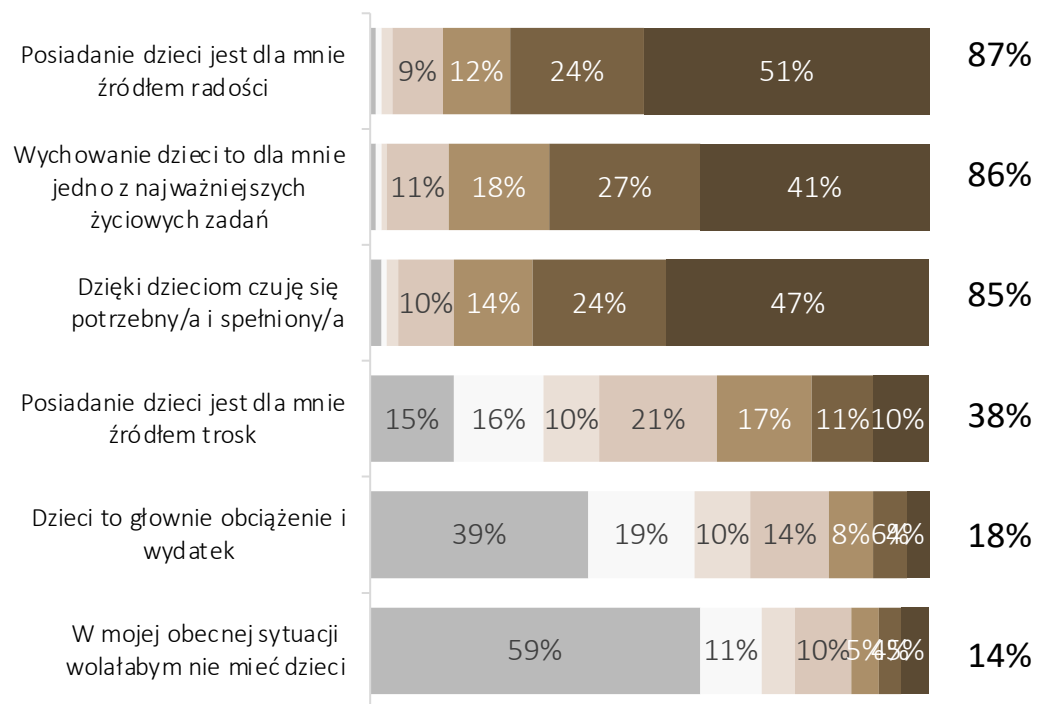
N=690 (tylko osoby posiadające własne rodziny)

1 - zdecydowanie nie zgadzam się 2 3 4 5 6 7 - zdecydowanie zgadzam się

Dzieci

Na ile zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami dotyczącymi rodziny:

top3box

■ 1 - zdecydowanie nie zgadzam się ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6 ■ 7 - zdecydowanie zgadzam się

N=690 (tylko osoby posiadające własne rodziny)

Zarówno dla ogółu Polaków (s. 14), jak i dla podgrupy rodzin (s.15-16), z posiadaniem rodziny związane jest zdecydowanie więcej korzyści niż kosztów.

Trudno właściwie wskazać główne korzyści, gdyż wszystkie były oznaczane jako prawdziwe dla podobnego odsetka badanych (77-82% w grupie ogólnej i 85-88% w grupie rodzin). Badani cenią w rodzinie zarówno to, że stanowi grono bliskich osób, na których można polegać, to, że daje motywację do rozwoju, poczucie sensu i celu, jak również to, że bycie z innymi nadaje życiu smak.

Dużo mniej osób wskazuje na różne koszty wiążące się z posiadaniem rodziny. Najbardziej dotkliwym – odczuwanym przez co drugą osobę (47%) – jest konieczność podejmowania kompromisów. Dla co trzeciego badanego (33%) minusem jest przytłaczająca odpowiedzialność, zaś mniej więcej co czwarta osoba doświadcza stresu (24%) i skarży się na brak czasu dla siebie (26%).

Jeszcze wyraźniej korzyści przeważają nad kosztami w przypadku posiadania dzieci. Większość posiadających rodzinę badanych twierdzi, że posiadanie dzieci jest raczej źródłem radości, poczucia spełnienia niż trosk i zmartwień.

Rodzina – marka o dobrej reputacji

- Jednym z zadań, jakie mieli do wykonania respondenci, było wyobrażenie sobie planety rodzin (vs. planety, gdzie nie ma rodzin z dziećmi) i opisanie jej. Pozwoliło to wyróżnić następujące skojarzenia z rodziną:

NATURA

Posiadanie rodziny kojarzy się z byciem blisko natury, co może być związane ze spędzaniem czasu, zdrowiem, ale też wyrazem podświadomego poczucia, że posiadanie rodziny jest naturalnym dążeniem człowieka.

PEŁNIA WRAŻEŃ

Życie na planecie rodzin jest intensywne – dużo jest kolorów, dźwięków, wydarzeń. Ta intensywność może być odwzorowaniem codzienności, ale też może wyrażać to, jak bogate i ciekawe jest życie, gdy ma się rodzinę.

BEZPIECZEŃSTWO

Rodzina kojarzona jest z ostrożnością, zapobiegliwością, uważnością, cenieniem tego, co stałe, stabilne i przewidywalne.

DBAŁOŚĆ O RELACJE

Rodzina kojarzy się z życzliwością wobec innych, empatią, nastawieniem na porozumienie, a nie na konflikt, tworzeniem głębokich, prawdziwych więzi między ludźmi.

SZCZĘŚCIE

Pojęcie rodziny kojarzone jest ze szczęściem w eudajmonicznym rozumieniu – wynikającym z jasnego wyznaczenia priorytetów, głębokiego, wewnętrznego poczucia spełnienia i harmonii.

Rodzina jako marka – cytaty

„Zielono, dużo drzew, sady, owoce, niebieskie niebo bezchmurne. Malutkie górki, na nich domki. (...) Powietrze pachnie jak wakacje na wsi. (...) Jak konwalie w ogródku mojej babci.”
młode rodziny, kobiety, Warszawa

„Mieszkańcy odznaczający się życzliwością i wzajemnym szacunkiem, przestrzegający zasad dobrego współżycia.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

„Gwarno, głośno, dużo się pomysłów tam się pojawia, są kreatywni. Jest duża aktywność.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

„Mieszkańcy są życzliwi, otwarci wobec siebie, wyrozumiali: nic nikomu nie przeszkadza, każdy jest skoncentrowany na przyjaznej atmosferze” starsze rodziny, kobiety, Kielce

„Pięknie i bezpiecznie, bezpieczne górskie szlaki.” młode rodziny, mężczyźni, Kielce

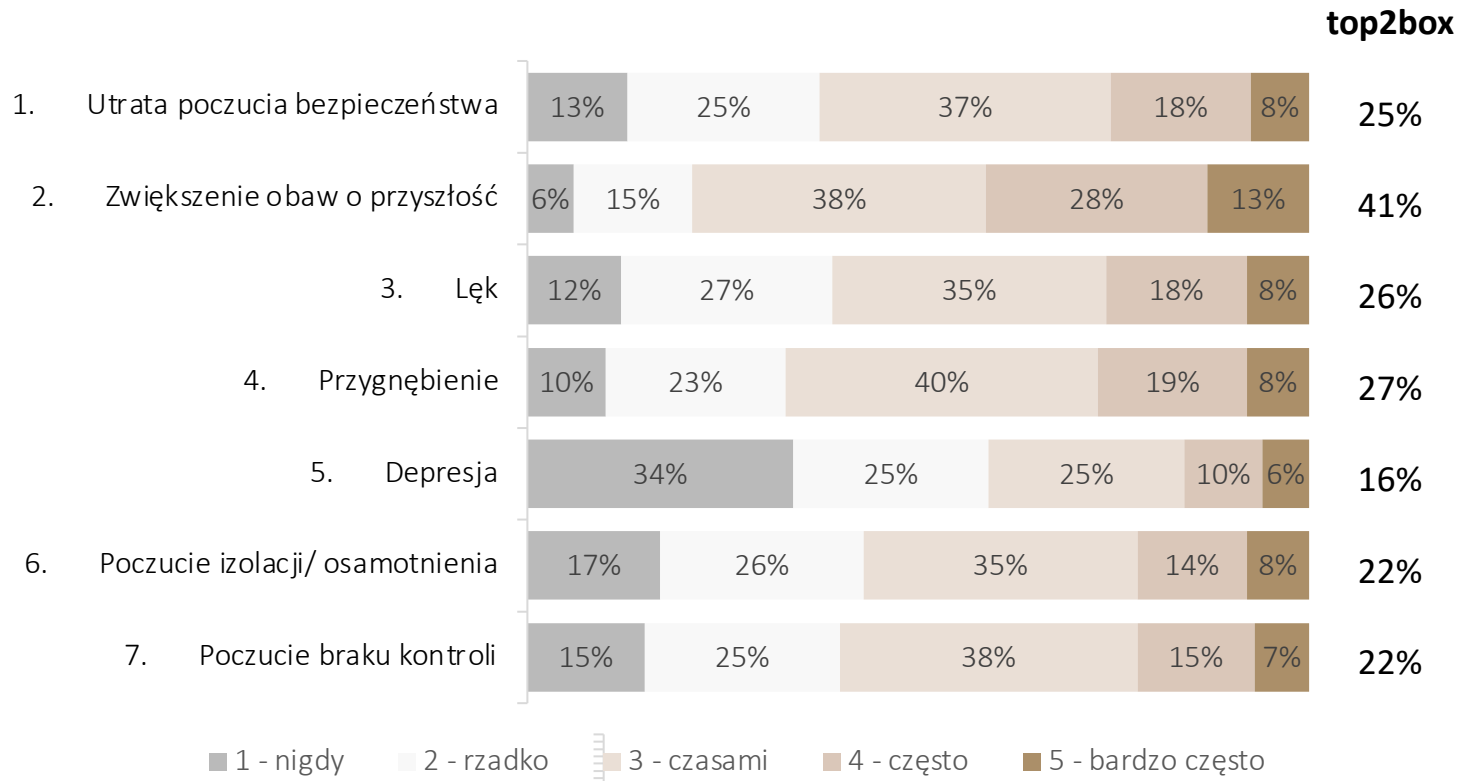
„Nikt nie traci czasu na zbędne rzeczy, wszyscy cieszą się życiem.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

W rodzinie bezpieczniej

Maison & PARTNERS

Poczucie bezpieczeństwa Polaków

W ostatnich latach miały miejsce różne wydarzenia, które mogły mieć wpływ na samopoczucie i poczucie bezpieczeństwa: na przykład pandemia Covid-19, wojna rosyjsko-ukraińska. Na ile miały one wpływ na Pana/ią? Proszę zaznaczyć, jak często w ciągu ostatnich dwóch lat doświadczył/a Pan/i poniższych stanów w związku z mającymi miejsce na świecie wydarzeniami.

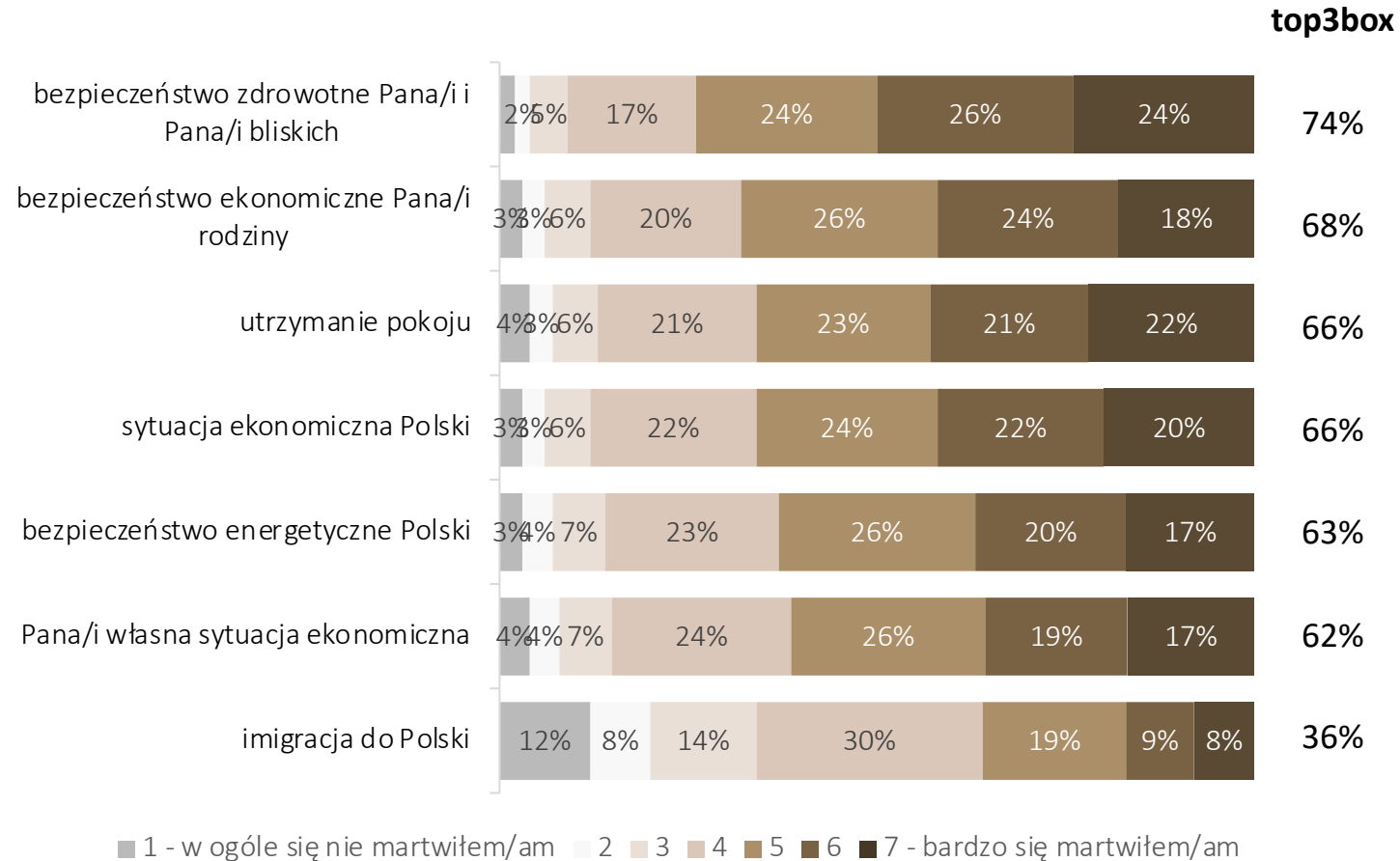

Wydarzenia ostatnich lat odcisnęły swoje piętno na stanie psychicznym Polaków. Niemal połowa badanych deklaruje, że w ciągu ostatnich dwóch lat często doświadczała zwiększonych obaw o swoją przyszłość (41%). Co niepokojące, podobna liczba osób doświadczała przynajmniej czasami stanów określanych jako depresja (41%). Niemal dwie trzecie badanych doświadczało przynajmniej czasami lęku, przy czym dla co czwartej osoby stan ten pojawiał się często.

Zaledwie 4% badanych deklarowało, że nigdy nie odczuli żadnych z wymienionych negatywnych konsekwencji psychologicznych.

Zmartwienia Polaków

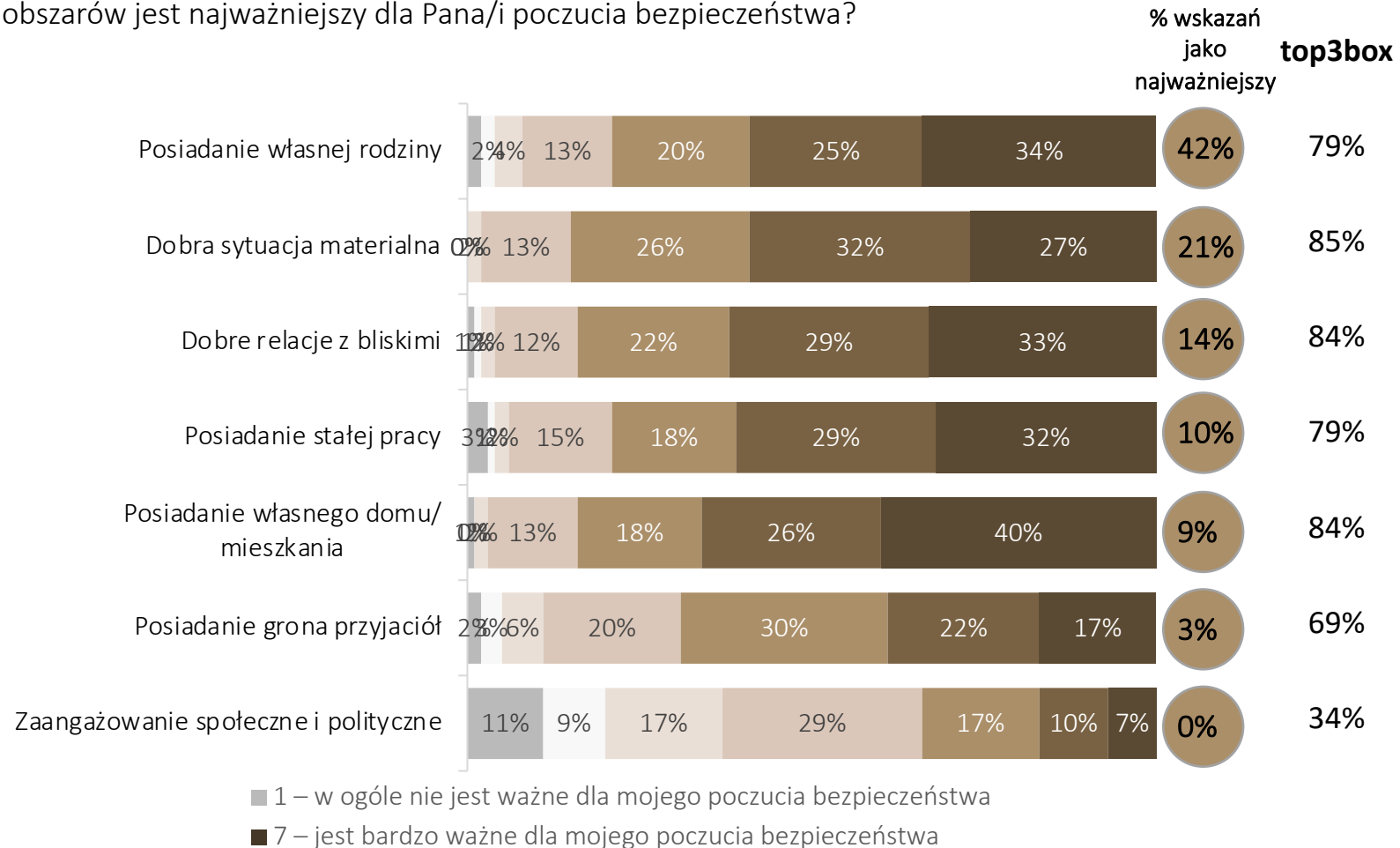
Na ile martwił/a się Pan/i w ciągu ostatnich dwóch lat poniższymi zagadnieniami:

Najczęstszym źródłem zmartwień w ciągu ostatnich dwóch lat było dla Polaków bezpieczeństwo zdrowotne, ale też znaczący odsetek (63-68%) niepokoiło się o bezpieczeństwo ekonomiczne, energetyczne i utrzymanie pokoju.

Co daje poczucie bezpieczeństwa

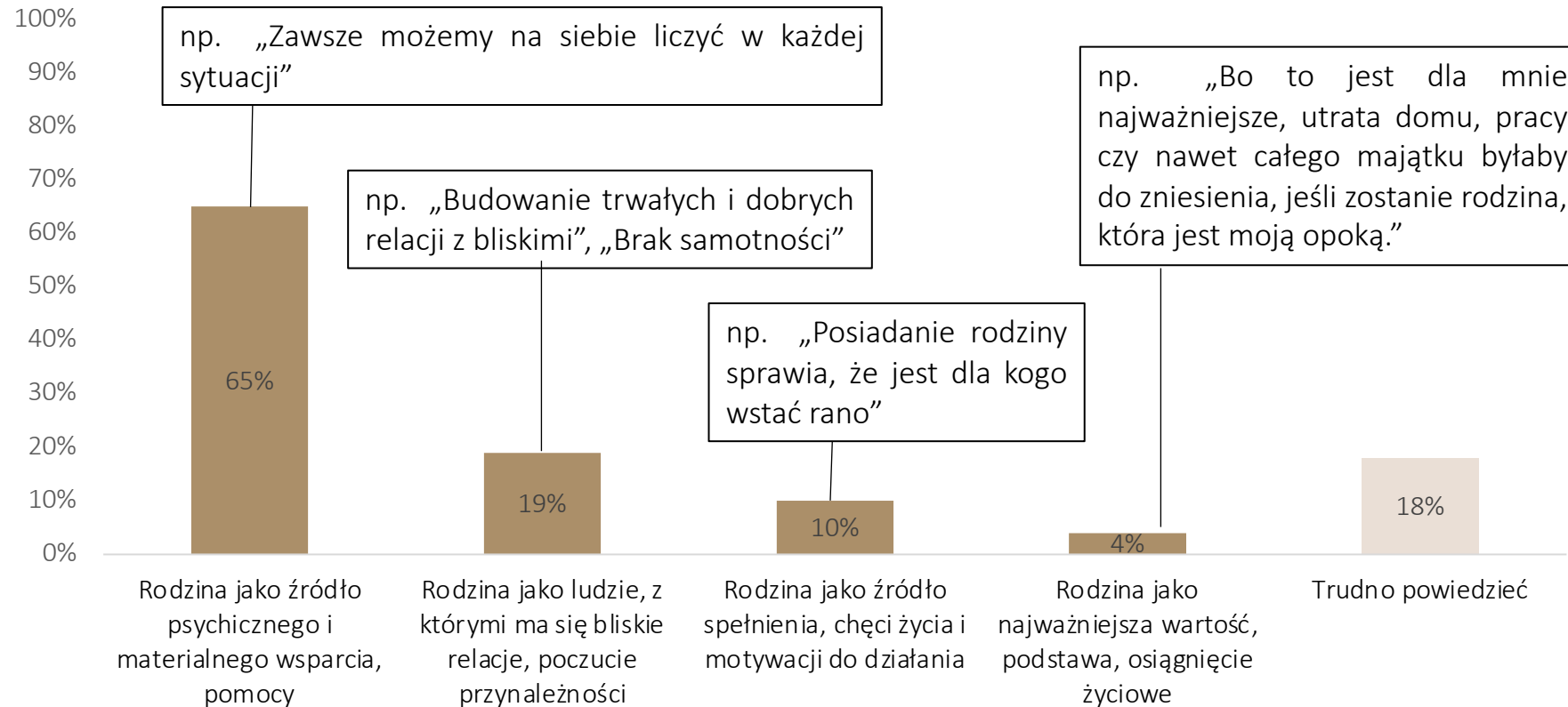
Co stanowi oparcie, daje Panu/i poczucie bezpieczeństwa w życiu? A który z tych obszarów jest najważniejszy dla Pana/i poczucia bezpieczeństwa?

Posiadanie własnej rodziny jest czynnikiem zwiększającym poczucie bezpieczeństwa, równie ważnym jak dobra sytuacja materialna czy posiadanie stałej pracy. Co więcej, gdy zapytano, który z wymienionych obszarów jest najistotniejszy dla poczucia bezpieczeństwa, posiadanie własnej rodziny było wybierane dwukrotnie częściej niż dobra sytuacja materialna. Ogółem ponad połowa Polaków (56%) uważa posiadanie własnej rodziny lub dobre relacje z nią za najważniejsze dla swojego poczucia bezpieczeństwa, podczas gdy niespełna jedna trzecia (31%) wskazuje tu raczej dobrą sytuację materialną czy posiadanie stałej pracy.

W jaki sposób rodzina daje poczucie bezpieczeństwa

W jaki sposób posiadanie własnej rodziny zapewnia poczucie bezpieczeństwa? /pyt. otwarte/

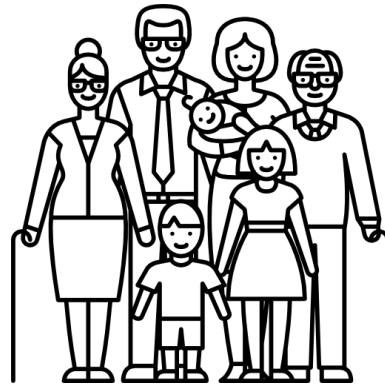
n=841 (osoby, które zaznaczyły posiadanie własnej rodziny jako ważne dla ich poczucia bezpieczeństwa)

Wartość rodziny w niepewnych czasach

- Zdaniem młodych rodziców, niepewne czasy nie są wystarczającym powodem, by nie zakładać rodziny. Po pierwsze, nigdy nie ma się wpływu na to, co przyniesie przyszłość. Po drugie, rodzina jest dla nich zbyt ważnym celem w życiu, by z niego całkowicie zrezygnować (choć warunki mogą spowodować, że będzie ona mniejsza, niż początkowo się zakładało). Wreszcie, posiadanie rodziny przynosi wiele korzyści, które chronią przed odczuwaniem negatywnych konsekwencji negatywnych wydarzeń na świecie:

SIEĆ WSPARCIA – rodzina stanowi zabezpieczenie fizyczne i psychologiczne – osoba nie jest sama ze swoimi problemami, ma od kogo uzyskać pomoc

STABILIZACJA – rodzina daje poczucie pewności, są to osoby, które pozostaną obecne i na których można polegać, co stanowi komfort, szczególnie gdy przyszłość wydaje się niepewna.

POCZUCIE CELU – odpowiedzialność za rodzinę powoduje, że osoba narzuca sobie dyscyplinę i działa nawet w trudnych warunkach

MOTYWACJA – dobro innych potrafi silniej motywować do rozwoju niż dobro własne. Łatwiej też podjąć ryzyko, gdy ma się wsparcie innych.

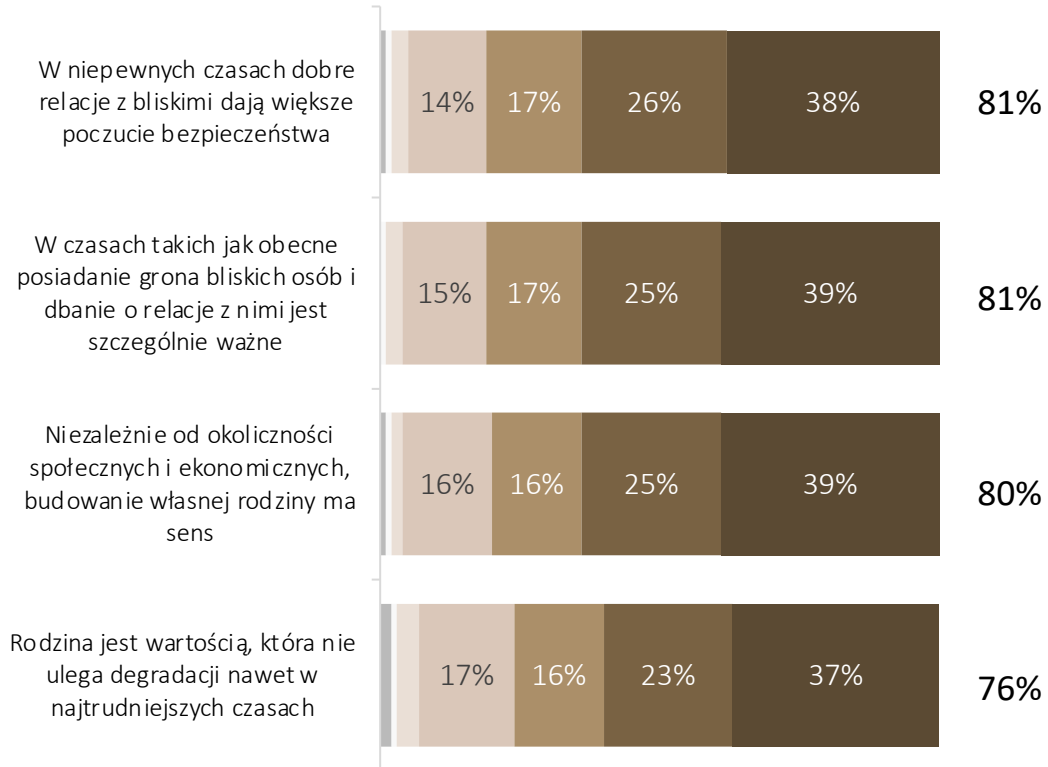
„Posiadanie rodziny w takich niepewnych czasach zwiększa mimo wszystko poczucie bezpieczeństwa, bo jesteśmy w tym razem. Mając już męża, dziecko, co by się nie działo, człowiek wie, że nie jest sam.” młode rodziny, kobiety, Warszawa

„Człowiek jako pojedyncza jednostka ma większe ryzyko podłamania się w trudnych czasach. Jak ma się dla kogo żyć, to jest taka motywacja, żeby się nie poddawać.” młode rodziny, kobiety, Warszawa

Wartość rodziny w niepewnych czasach

Na ile zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami dotyczącymi rodziny:

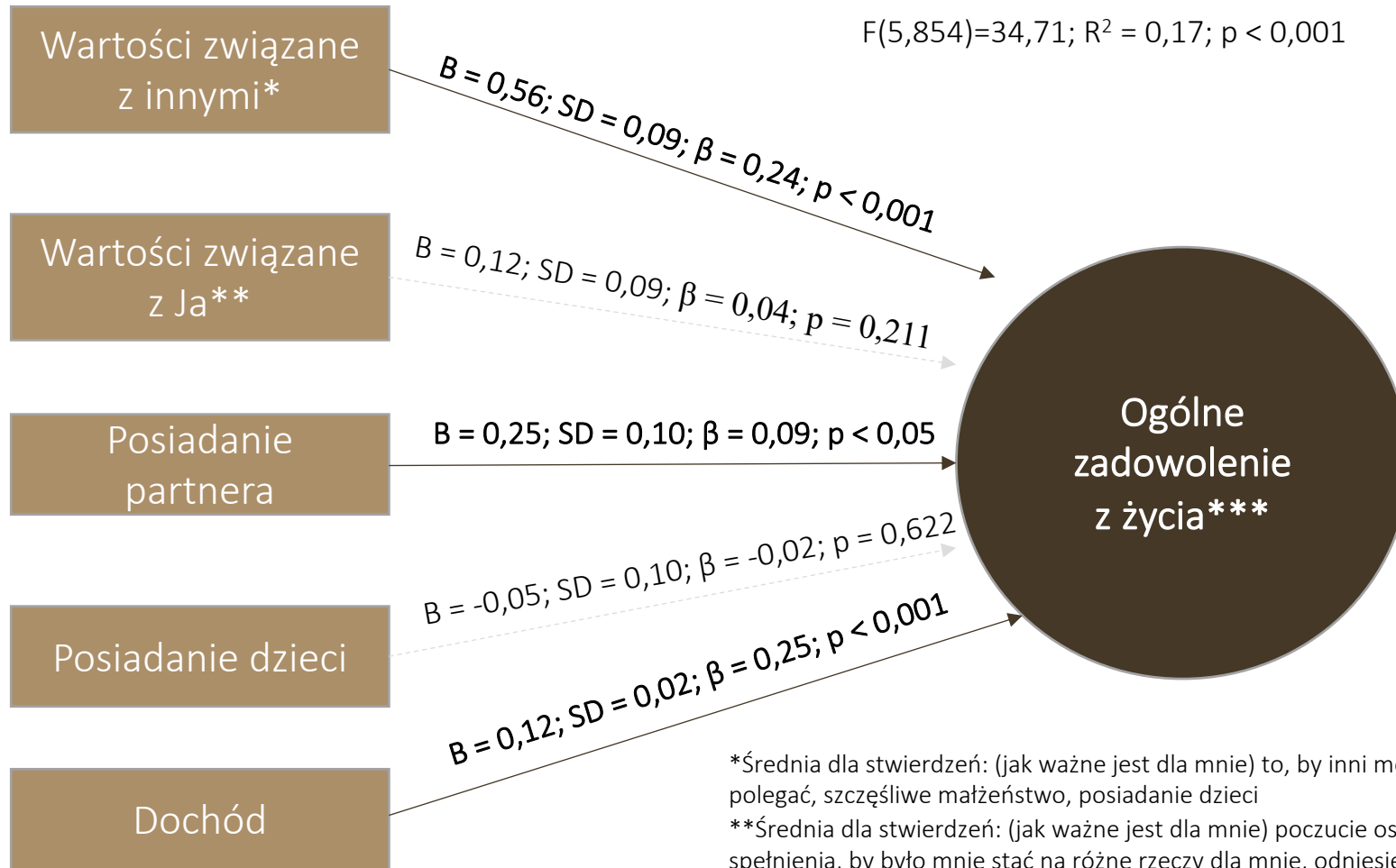
top3box

Większość Polaków jest zdania, że rodzina stanowi swoisty kapitał na trudne czasy oraz że niezależnie od tego, co dzieje się na świecie, dobrze jest ją mieć.

■ 1 - zdecydowanie nie zgadzam się ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6 ■ 7 - zdecydowanie zgadzam się

Wartości a zadowolenie z życia

Wyniki przedstawionej na grafice analizy regresji pokazują, że **cenienie wartości związanych z innymi ludźmi ma pozytywny związek z poziomem ogólnego zadowolenia z życia**, podczas gdy dla wartości związanych z budowaniem swojego ja, takiego związku nie zaobserwowano. Istotne znaczenie dla satysfakcji z życia miało też posiadanie partnera oraz dochód.

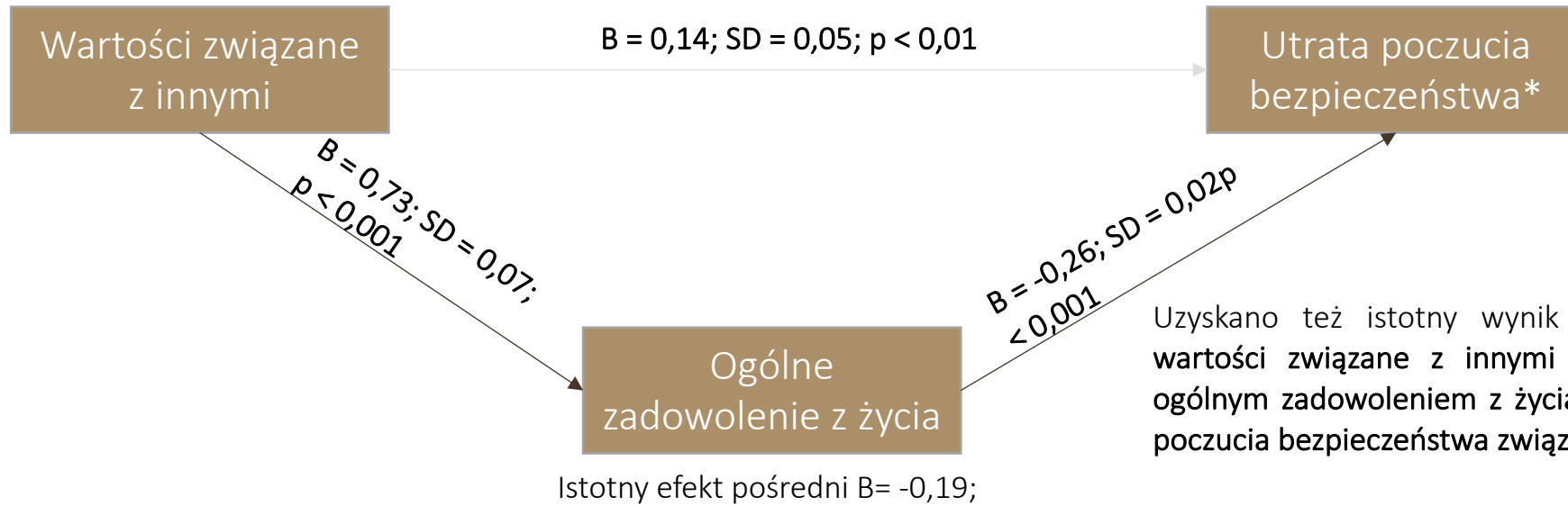
*Średnia dla stwierdzeń: (jak ważne jest dla mnie) to, by inni mogli na mnie polegać, szczęśliwe małżeństwo, posiadanie dzieci

**Średnia dla stwierdzeń: (jak ważne jest dla mnie) poczucie osobistego spełnienia, by było mnie stać na różne rzeczy dla mnie, odniesienie sukcesu zawodowego, zwiedzanie świata

***Skala SWLS Dienera; średnia pięciu stwierdzeń np. W większości aspektów moje życie jest bliskie mojemu ideału, Warunki mojego życia są doskonałe, skala 1 – zdecydowanie nie; 7 – zdecydowanie tak

N=859 (bez braków danych w zmiennej dochód)

Wartości a bezpieczeństwo

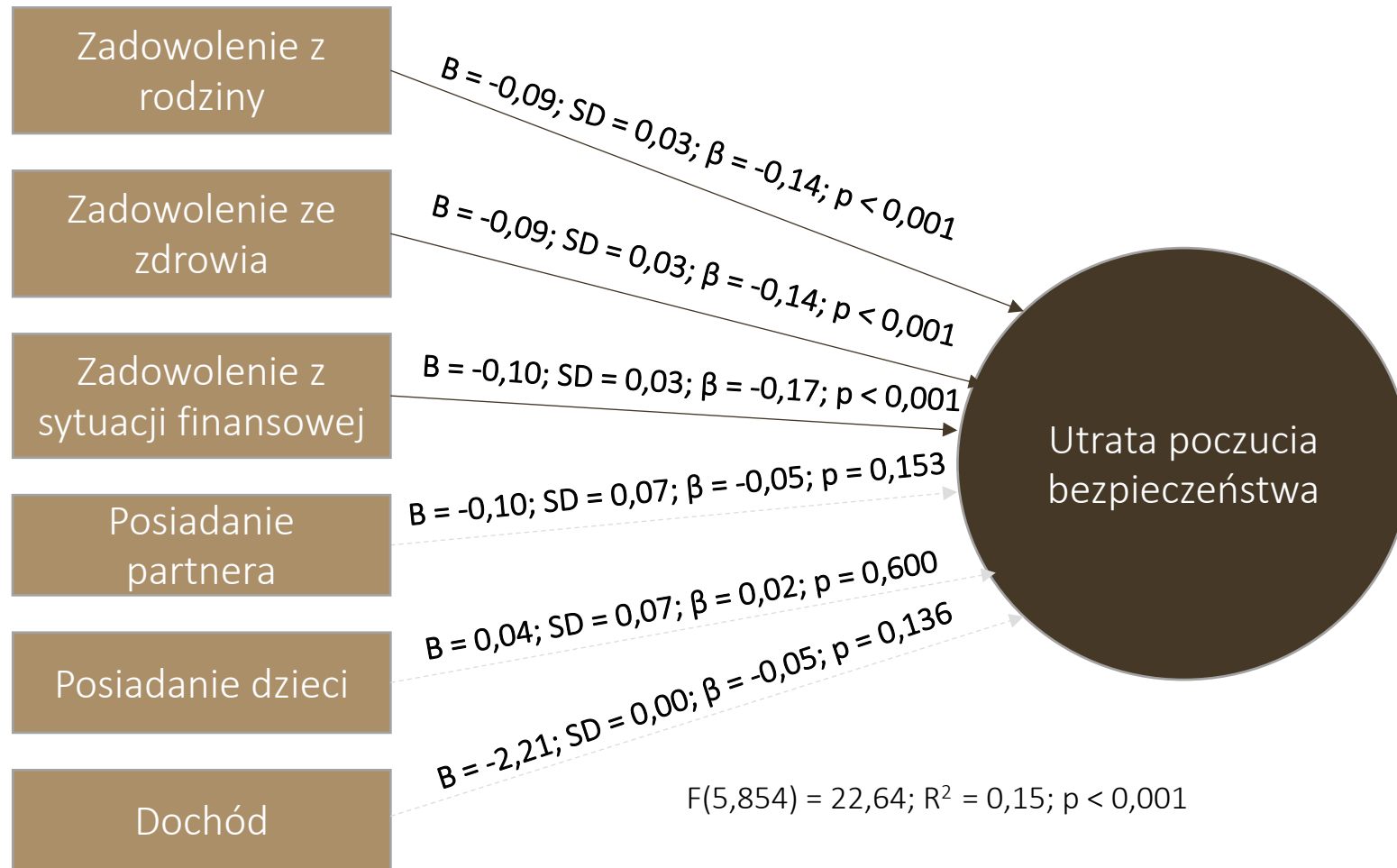

Uzyskano też istotny wynik mediacyjny pokazujący, że wartości związane z innymi mają pozytywny związek z ogólnym zadowoleniem z życia, co z kolei ogranicza utratę poczucia bezpieczeństwa związaną z sytuacją na świecie.

Po odjęciu wspólnej wariancji z ogólnym zadowoleniem z życia, cenie wartości związanych z innymi zwiększało jednak utratę poczucia bezpieczeństwa. Można to interpretować na wiele sposobów. Przypuszczalnie osoby o większej osobowościowej skłonności do depresji i stanów lękowych, ceniące wartości związane z innymi mają tym silniejszą tendencję do zamartwiania się nie tylko o siebie, ale i o innych.

*Średnia siedmiu negatywnych konsekwencji psychologicznych doświadczanych w ciągu ostatnich dwóch lat, np. lęku, przygnębienia, depresji, braku kontroli. Skala 1 – nigdy; 5 – bardzo często

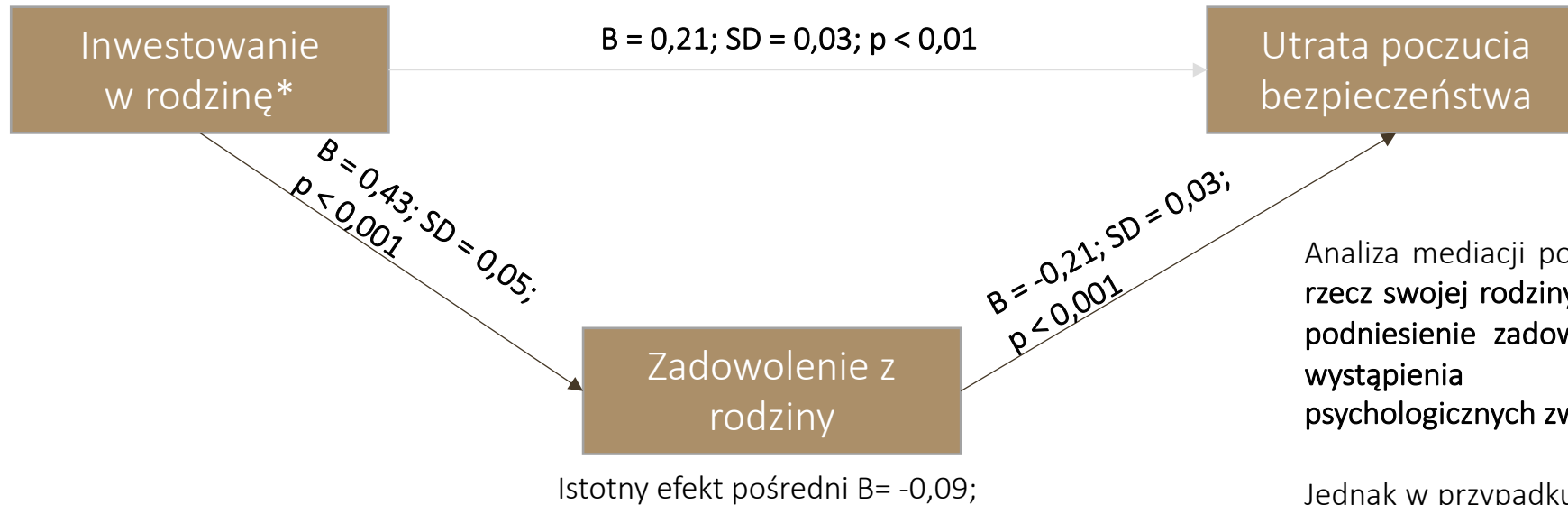
Czynniki chroniące przed utratą poczucia bezpieczeństwa

Wyniki przedstawionej na grafice analizy regresji pokazują, że zadowolenie z rodziny, zdrowia oraz sytuacji finansowej ograniczało negatywne konsekwencje psychologiczne związane z sytuacją na świecie. Co ważne, poczucie zadowolenia było ważniejsze niż obiektywne czynniki, takie jak posiadanie partnera, dzieci czy dochód – ich wkład do modelu nie był istotny statystycznie.

Inwestowanie w rodzinę a bezpieczeństwo

29

Analiza mediacji pokazała, że podejmowanie wysiłku na rzecz swojej rodziny, inwestowanie w nią może, poprzez podniesienie zadowolenia z rodziny, ograniczać ryzyko wystąpienia negatywnych konsekwencji psychologicznych związanych z sytuacją na świecie.

Jednak w przypadku osób, które inwestują w rodzinę, ale których zadowolenie z rodziny nie rośnie, ryzyko utraty poczucia bezpieczeństwa jest wyższe. Może się tak dzieć w przypadku osób silnie neurotycznych lub gdy wkład w rodzinę nie jest doceniany lub odwzajemniany przez innych. Jak pokazały przedstawiane na kolejnych stronach analizy wyników jakościowych, budowa dobrych relacji w rodzinie wymaga współpracy.

*Średnia dziewięciu różnych działań podejmowanych na rzecz inwestowania w rodzinę, np. dbanie o dobre relacje, wychowanie, praca nad własnym charakterem. Skala 1 – w ogóle nie inwestuję w ten obszar ; 7 – bardzo dużo inwestuję w ten obszar.

N=690 (tylko osoby posiadające własne rodziny)

Rodziny się nie posiada,
rodzinę się tworzy

& PARTNERS
Maison

Kto jest szczęśliwy w rodzinie?

- Zdaniem respondentów szczęście rodziny zależy od wkładu jej członków, przede wszystkim obojga partnerów, w jej budowanie
- Szczęśliwe rodziny mają ludzi:

1. **uśmiechnięci** – podchodzący do swoich codziennych obowiązków z uśmiechem, potrafiący cieszyć się małymi rzeczami, wdzięczni za to, co mają

3. **zaangażowani** – traktujący rodzinę jako ważne zadanie, nadający jej priorytet przed innymi życiowymi sprawami, nie przeciwstawiający swojego dobra jej dobru, ale poszukujący synergii

2. **z dystansem** – zachowujący spontaniczność i elastyczność, potrafiący „wyluzować”, odpuścić, postawić na pierwszym planie rzeczy ważne zamiast dążyć do perfekcji

4. **empatyczni** – uważni na potrzeby innych, potrafiący współdziałać

Zdjęcia pochodzą z techniki projekcyjnej photosort, realizowanej podczas wywiadów

Kto jest szczęśliwy w rodzinie? – cytaty

„Warto po całym dniu poświęconym rodzinie wziąć głęboki oddech, pomyśleć o tym, co zrobiłam dobrze, że to nie jest tylko przytłaczające, ale też budujące i wartościowe.” młode rodziny, kobiety, Warszawa

„Potrafią się cieszyć z tego, co mają i potrafią sprawić, by ta radość gościła wokół nich. (...) Nie są takie umęczone matki Polki, nie użalają się nad sobą, robią wszystko z uśmiechem.” starsze rodziny, kobiety, Kielce

„Poświęcają czas dla rodziny(...), rodzina jest dla nich najważniejsza, rodzinę stawiają ponad własną karierę, pasję, hobby, ponad własne przyjemności.” młode rodziny, mężczyźni, Kielce

„Aby stworzyć szczęśliwą rodzinę, trzeba odpuścić, wrzucić na luz. Nie gonić za jakimś perfekcyjnym ideałem.” młode rodziny, kobiety, Warszawa

„Jak mamy dystans do siebie, to jesteśmy cierpliwi i opanowani, nie reagujemy stresowo na różne rzeczy, czekamy trochę na rozwój sytuacji. Z dziećmi nie da się ułożyć wszystkiego idealnie, pod linijkę, stąd trzeba być bardziej elastycznym, wyrozumiałym.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

„Trzeba być mniej egoistycznym, bardziej empatycznym, umieć zrozumieć, że inna osoba, w tym wypadku mąż, może mieć inne zdanie, inne priorytety, inaczej rozumieć sytuację.” młode rodziny, kobiety, Warszawa

Zdjęcia pochodzą z techniki projekcyjnej photosort, realizowanej podczas wywiadów

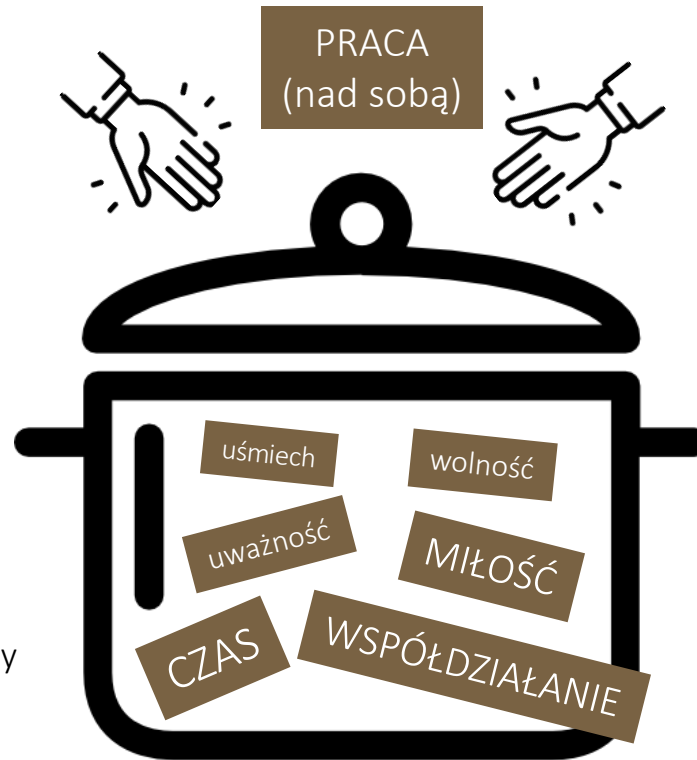
Przepis na szczęśliwą rodzinę

- Przepis na szczęśliwą rodzinę według respondentów w badaniu jakościowym wydaje się bardzo prosty i trudny zarazem. Wymaga użycia niewielu składników, które może zdobyć każdy, ale ich zdobycie wymaga wysiłku i pracy nad sobą i nad relacją – przede wszystkim między dorosłymi.

Podstawowym składnikiem jest **czas** – wspólnie spędzane chwile, które pozwalają poczuć wzajemną bliskość i wzmacniają więzi. Istotnym elementem są tu **rytuały** – takie jak wspólny posiłek, sposób powitania i pożegnania, wieczorne czytanie. Budują one poczucie wspólnoty. Istotne są też, z drugiej strony, **wakacje** – zmiana otoczenia, wyrwanie z rutyny, skoncentrowanie na tym co ważne – na relacji, byciu razem, a nie codziennych obowiązkach.

Czas nie ma wartości, jeśli nie towarzyszy mu **uwaga** – bycie tu i teraz, w kontakcie z rodziną, aktywne uczestnictwo w jej życiu.

Istotna jest także **wolność** – każdy z członków rodziny jest przecież indywidualnością i potrzebuje funkcjonować także poza rodziną. Czasu dla siebie, szczególnie rodzicom, często brakuje, ale ważne jest, by każdy mógł zadbać o swoje indywidualne potrzeby.

Głównym składnikiem jest też **miłość**, oznaczająca rzeczywiste oddanie drugiej osobie i cenie jej dobra. Ludzie, którzy się kochają, są dla siebie życzliwi, szanują się i wspierają.

Sama miłość, choć ważna, nie wystarczy. Konieczne jest też **współdziałanie** – szczególnie pomiędzy mającymi największy wpływ na ustalanie zasad dorosłymi. W codziennym funkcjonowaniu pomagają **jasne zasady** – na przykład jasny podział obowiązków. Przydaje się też jednak odrobina **elastyczności** – na przykład pomoc drugiej osobie, kiedy jest przemęczona.

Ważnym elementem jest też **uśmiech**, pozytywne nastawienie, wiara w lepszą przyszłość. Nie wolno pozwolić, by mniejsze i większe troski przyćmiły to co najważniejsze – radość i wdzięczność za siebie nawzajem.

Przepis na szczęśliwą rodzinę - cytaty

CZAS

„Tu nie chodzi o takie spędzanie czasu, że jak dzieci wrócą ze szkoły to ja jestem właściwie z nimi non stop, bo mieszkamy razem. To chodzi o wspólne spędzanie czasu, żeby im tę chwilę poświęcić, zagrać razem w grę, porozmawiać.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

„Więcej jednak poświęcić czasu dziecku, żeby się pobawić, zadbać o ten rozwój, niż na przykład non stop sprzątać.” młode rodziny, kobiety, Warszawa

„Wspólny posiłek scala rodzinę, gdzie jesteśmy w swoim gronie, możemy porozmawiać.” młode rodziny, kobiety, Warszawa

„Trzeba robić wszystko, żeby jak najwięcej robić razem, tych chwil prostych, jak śniadanie, kolacja, żeby nie uciekać w telefony, tablety. Wspólnie zaplanowane weekendy, jedziemy na rowery, za miasto, razem. Kiedy robimy coś razem, ta więź się zacieśnia między nami.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

MIŁOŚĆ

„Mówimy sobie ‚kocham cię‘, bez tego nie ma wyjścia z domu.” starsze rodziny, kobiety, Kielce

„Ja co wieczór jak już idziemy spać, mówię mężowi, że go kocham. Żebyśmy nie zapominali, że jesteśmy partnerami w tym małżeństwie, że to jest taka podstawa.” młode rodziny, kobiety, Warszawa

„Z szacunkiem trzeba do siebie podchodzić i empatią, bo jesteśmy wzorem dla dzieci, więc musimy być tacy, jak chcemy by nasze rodziny wyglądały, że ktoś poda tę szklankę wody w chorobie i nie robić dyskusji typu ty robisz więcej czy ja, tylko dbamy wspólnymi siłami, żeby ten dom rodzinny trwał.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

WOLNOŚĆ

„Dobrze jest pozwalać partnerowi na spotkanie z przyjaciółmi, na realizację pasji, i paradoksalnie to działa lepiej niż siedzenie non stop na kupie.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

WSPÓŁDZIAŁANIE

„80% sukcesu to dobrze się dzielić z żoną obowiązkami. U każdego się pojawiają takie dyskusje i awantury, ty robisz tyle, a ty tylko tyle. To jest jedna z ważniejszych rzeczy, żeby się tu dogadać i dobrze podzielić obowiązkami i trudem.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

„By dbać o relacje, trzeba brać dużo głębokich wdechów (...) Dużo pokory trzeba w sobie pielęgnować, i mieć dystans do siebie, żeby czasem zejść z tych torów, gdzie pociągi na siebie pędzą i nie wchodzić na kurs kolizyjny.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

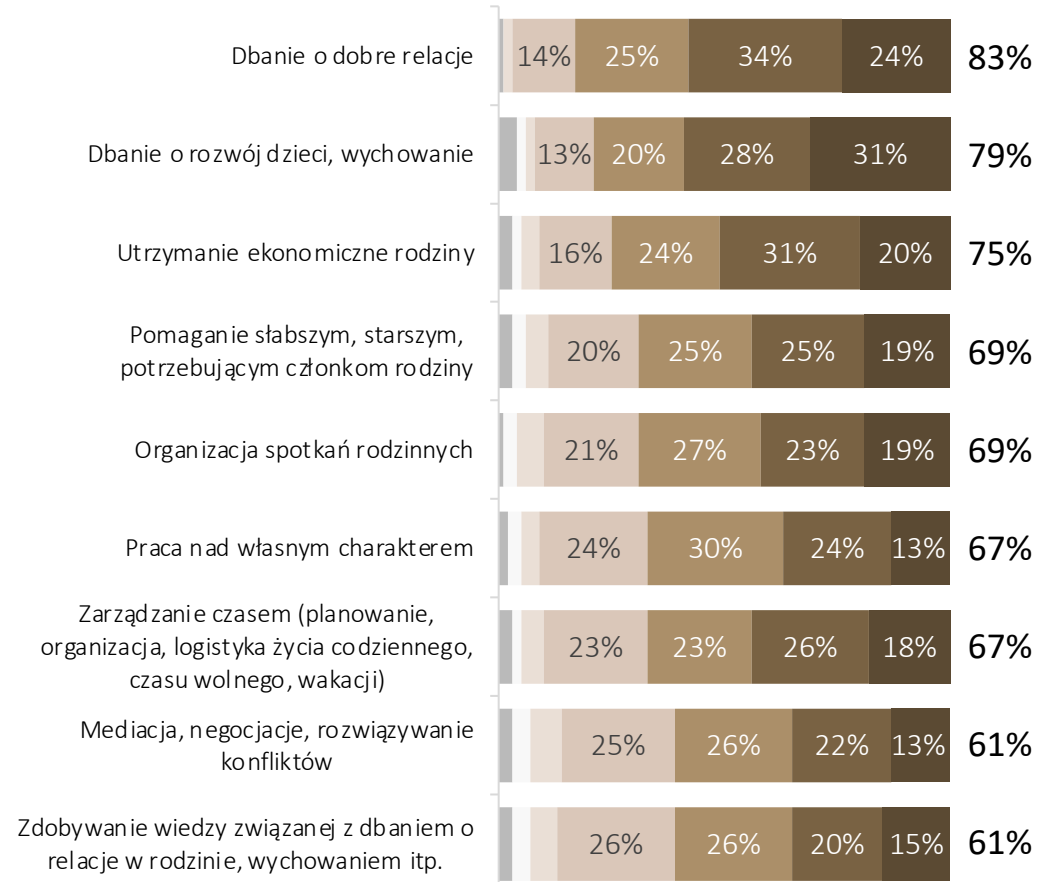
UŚMIECH

„Optymizm, żeby nie mówić tak: ‚o Jezu, co ty narobiłeś, co to będzie‘. Czasami dzieje się źle po to, by potem było dobrze. Optymizm jest bardzo, bardzo ważny.” starsze rodziny, kobiety, Kielce

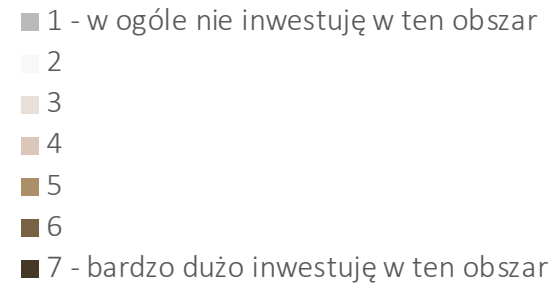
Wkład w relacje

Z posiadaniem własnej rodziny wiąże się wiele obowiązków i wyzwań. Proszę odnieść się do każdego z poniżej wymienionych obszarów, wskazując, ile zasobów (czasu, uwagi, wysiłku) poświęca Pan/i każdemu z nich w swoim życiu.

top3box

Dbanie o dobre relacje w rodzinie było wymieniane przez próbę rodzin w badaniu ilościowym jako jeden z obszarów, w które inwestują najwięcej czasu i wysiłku. Wskazuje to na dużą świadomość, jak istotne są relacje dla trwania i dobrobytu rodziny.

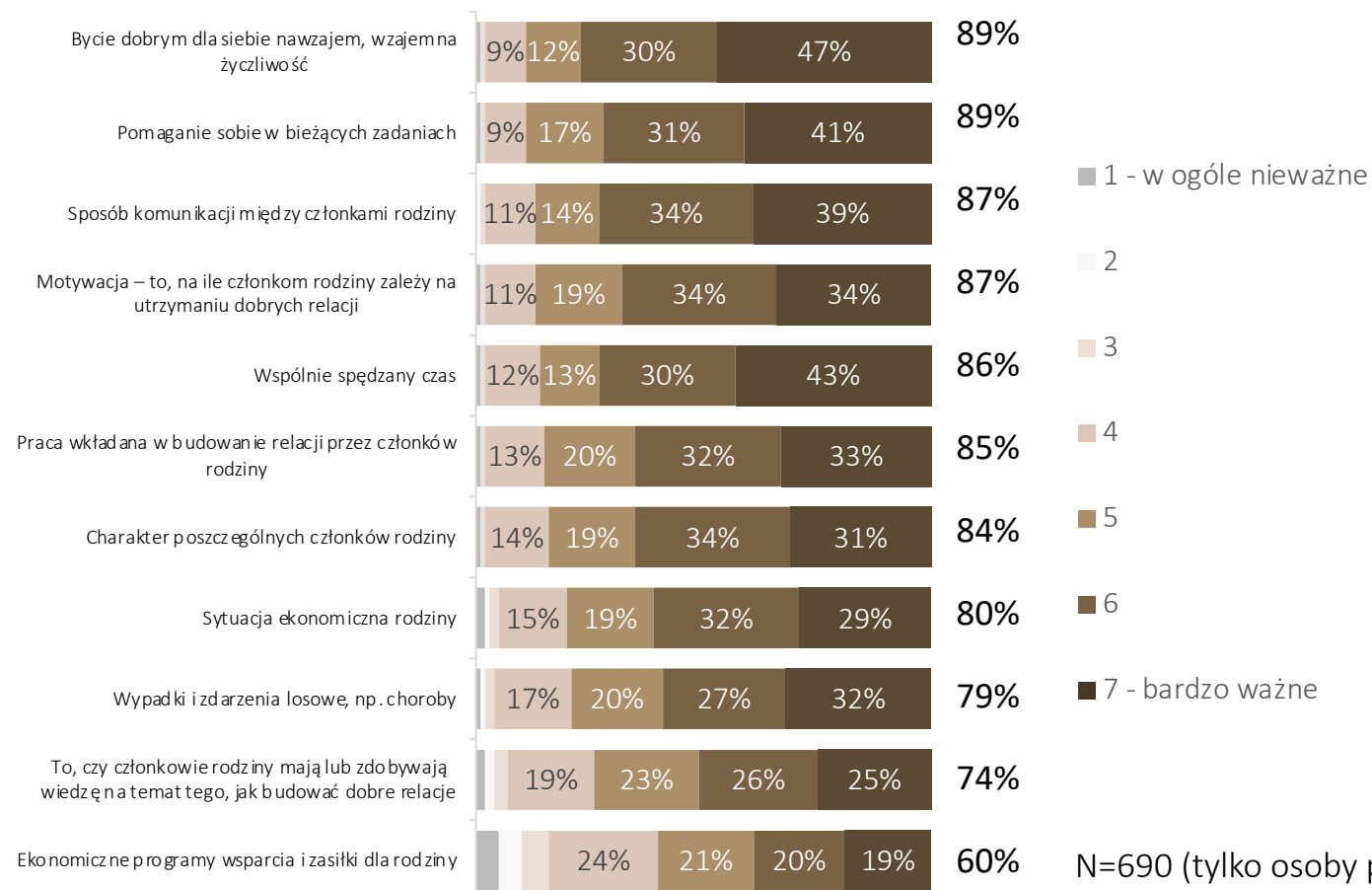

N=690 (tylko osoby posiadające własne rodziny)

Co buduje relacje?

Co Pana/i zdaniem wspiera budowanie dobrych relacji w rodzinie? Proszę zaznaczyć, na ile każdy z poniższych czynników jest ważny dla relacji panujących w rodzinie.

top3box

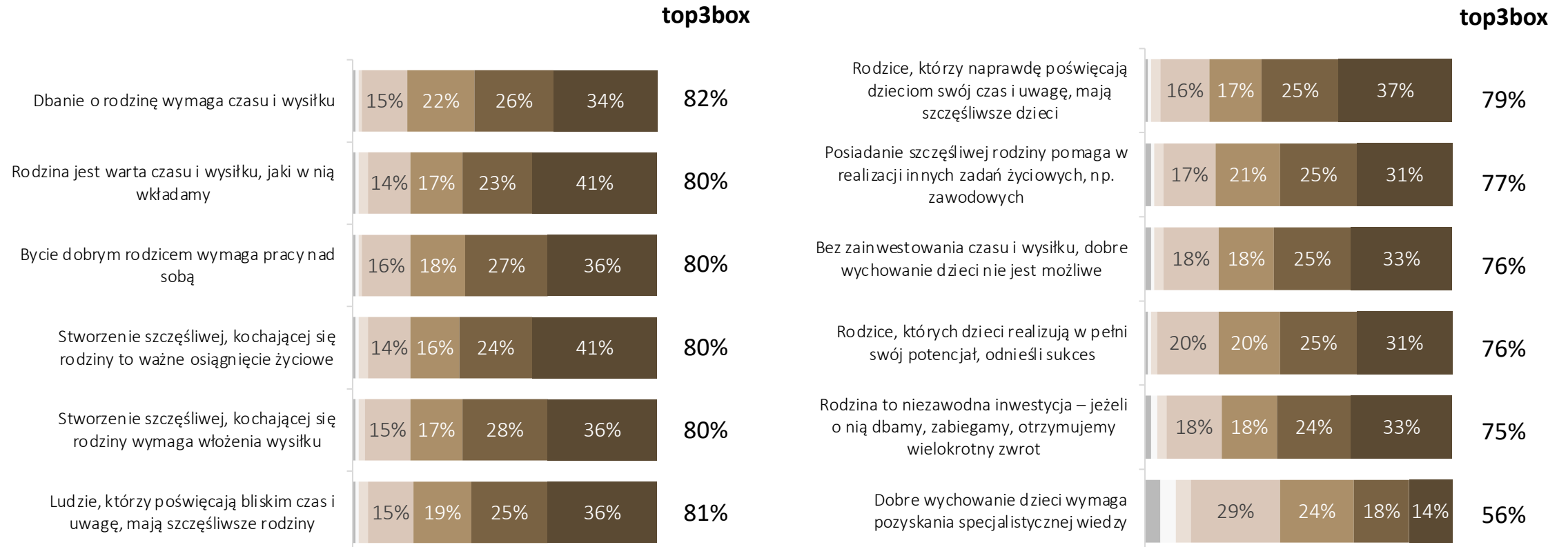
Relacje w rodzinie zdaniem posiadających rodziny Polaków zależą przede wszystkim od nas samych – czynniki pozostające pod kontrolą osoby, takie jak wzajemna życzliwość czy praca nad własnym charakterem były wskazywane częściej niż czynniki o charakterze zewnętrznym.

Za najważniejsze uznano wzajemną życzliwość, współpracę, umiejętność komunikacji, wspólnie spędzany czas oraz motywację – chęć utrzymania dobrych relacji.

N=690 (tylko osoby posiadające własne rodziny)

Budowanie rodziny

Na ile zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami dotyczącymi rodziny:

■ 1 - zdecydowanie nie zgadzam się ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6 ■ 7 - zdecydowanie zgadzam się

N=1067

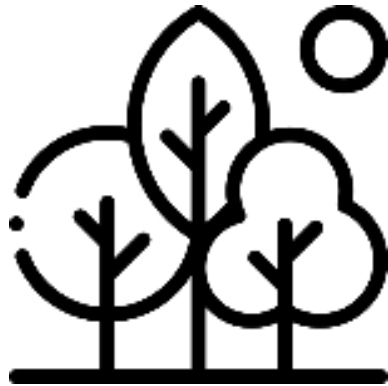
Zdecydowana większość Polaków zgadza się, że tworzenie rodziny wymaga czasu i wysiłku, a rodzina szczęśliwa, spełniona, w której panują dobre relacje to życiowy sukces.

Inwestycja w relacje i inne metafory dotyczące rodziny

Maison & PARTNERS

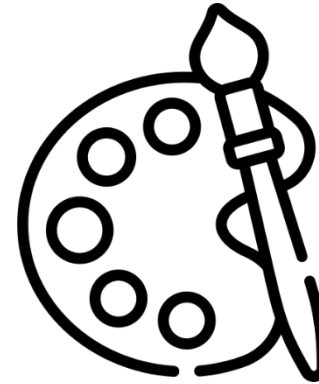
Metafory rodziny

- W czasie wywiadów jakościowych respondenci podawali metafory, jakimi można opisać ich rodzinę. Wygenerowane porównania można podzielić na następujące kategorie:

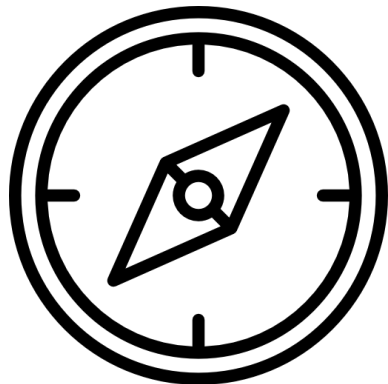

Podkreślające wzrost: drzewo, ogród, płótno do namalowania od nowa

W rodzinie się wzrasta, rozwija (co dotyczy nie tylko dzieci, ale też dorosłych), pielęgnuje, zaszczepia wartości i wzorce, sama rodzina także rozwija się i rozrasta.

Związane z pełnią/ bogactwem przeżyć: pudełko czekoladek, złoty worek ze skarbami, ogród, uniwersum, mapa
Rodzina to mały świat, w którym codziennie wiele się wydarza i wiele jest do odkrycia.

Związane z celem życia/ poczuciem kierunku: kompas, busola, światło w tunelu, powietrze

Posiadanie rodziny pozwala ustalić priorytety, przewartościować życie, nadaje mu kierunek i sens, jest źródłem motywacji i poczucia bezpieczeństwa.

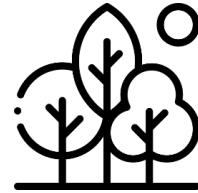
Związane ze współpracą/ relacjami: ocean, zespół, perkusja, taniec, układ planet
Rodzina to system wzajemnych relacji między poszczególnymi ludźmi. Dzięki głębokim, dobrym relacjom tworzona jest nowa jakość, nowa siła.

Metafory rodziny: inwestycja

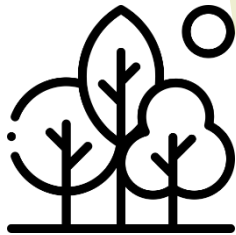
- Inwestowanie w relacje nie jest metaforą łatwą, gdyż zestawia ze sobą świat korzyści materialnych, którym rządzi nastawienie na korzyść, ze światem relacji, którym rządzi bezinteresowność i bywa z tego względu odrzucana. Z drugiej strony, jest oryginalna i trafna – łączy elementy metafor wzrostowych, związanych ze współpracą i celem życia.

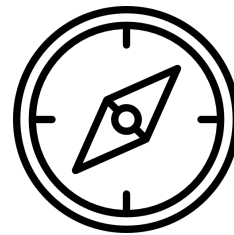
Dbanie o relacje – poprzez dawanie czasu, uwagi, okazywanie życzliwości i zaangażowania

Efektem „inwestycji” jest umacnianie się relacji w rodzinie, a także relacje tworzone przez dzieci w ich dorosłym życiu i dalszy wzrost rodziny.

przyczynia się do lepszego rozwoju rodziny i jej członków (szczególnie dzieci),

co w efekcie daje zwrot w postaci dumy, radości, poczucia spełnienia, satysfakcji z dobrze wykonanego zadania.

Metafory rodziny: inwestycja. Cytaty

„Rodzina jest jak walizka, ile do niej włożysz, tyle z niej wyjmiesz. Jeśli nic nie dajemy z siebie, nie ma się co dziwić, że relacje nie są dobre.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

„Ja na to patrzę w ten sposób: jeśli chcę być szczęśliwy, to to szczęście daję. Tylko jak wszyscy wkładamy, to możemy być i ja, i oni, wzajemnie szczęśliwi.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

„Inwestować można nie tylko czas, ale też – przede wszystkim – emocje. Jeśli będziemy inwestować w naszą rodzinę dobre emocje, będziemy życzliwi, będziemy się kochać, szanować, to to też będzie do nas wracać. Nawet jak żona ma gorszy dzień to jak dobrze odpuścić, jak ochłonie, to na pewno wróci do dobrych emocji. Trzeba dawać dużo czasu i jak najwięcej dobrych emocji.” młodsze rodziny, mężczyźni, Kielce

„Zaczynamy od czegoś malutkiego, małe mieszkanie, małe dziecko, a potem to rośnie, na wielu poziomach, emocjonalnie, materialnie, intelektualnie.” młode rodziny, kobiety, Warszawa

„Dajemy czas, serce, wysiłek, żeby wychować dziecko i ten nasz zysk to to, że wychowamy dobrego człowieka.” młode rodziny, kobiety, Warszawa

„Wkładamy czas, zmęczenie, nerwy, ale otrzymujemy najcenniejsze zyski: czas z dzieckiem, widok śpiącego, kochanego dziecka. Dziecko kocha bezwarunkowo, ta wdzięczność dziecka jest bezcenna.” młode rodziny, kobiety, Warszawa

„Dla nas, dorosłych, zyskiem jest taka satysfakcja, duma, że nauczyliśmy dziecko czegoś, że ono sobie lepiej w życiu poradzi” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

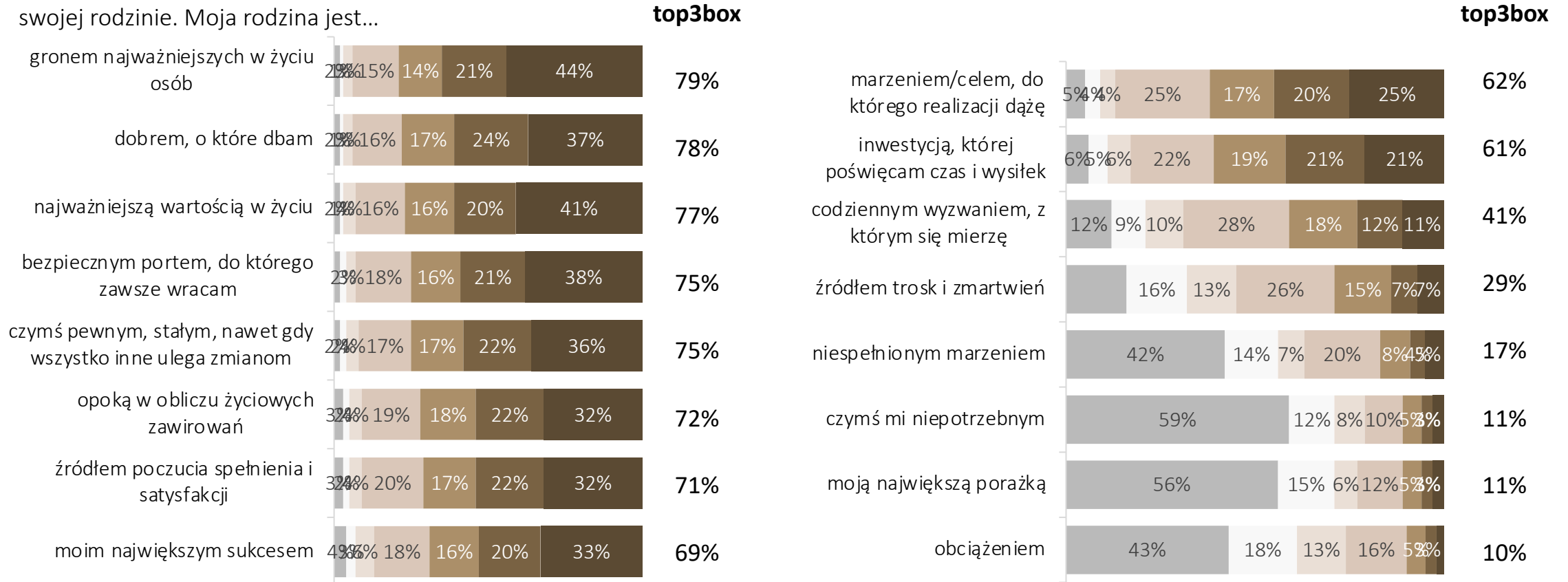
„Ważne jest, by pielęgnować pewne chwile, nie zatracić się w pogoni za pieniądzem, bo potem dzieci nam uciekną, wyrosną i tego czasu już nie cofniemy. Scala to rodzinę, buduje fundament i procentuje na przyszłość tak, że kiedyś święta spędzimy z nimi i z ich rodzinami, a nie sami.” starsze rodziny, mężczyźni, Warszawa

„Dzieci odplacają nam tym samym. Jakbyśmy w domu ciągle krzyčeli, to potem taka nerwowość udziela się dziecku i ono też tak będzie się zachowywać czy teraz, czy za jakiś czas. (...) To, w jakiej relacji będziemy potem z dziećmi to będzie odzwierciedlanie tego, co im dajemy.” starsze rodziny, kobiety, Kielce

„Gdy się dziecku daje dużo ciepła, miłości, to ono potem oddaje i nam, i innym.” starsze rodziny, kobiety, Kielce

Skojarzenia z rodziną

Dla każdego rodzina kojarzy się z czymś innym. Proszę zaznaczyć, na ile poniższe określenia pasują do tego, co Pan/i sama myśli o swojej rodzinie. Moja rodzina jest...

Polakom rodzina kojarzy się przede wszystkim z bezpieczeństwem (portem, opoką, czymś pewnym) i wartością. Rzadziej przypisywane są określenia takie jak sukces, cel, wyzwanie czy inwestycja – stereotypowo związane ze światem pracy. Mówienie o inwestowaniu w relacje przełamuje pewne stereotypy, pokazując coś, o czym posiadający rodziny dobrze wiedzą, ale niekoniecznie świadomie myślą o tym na co dzień: że dbanie o rodzinę to praca, a stworzenie się kochającej rodziny wymaga czasu i zaangażowania.

N=1067

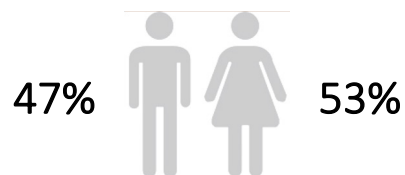
■ 1 - zdecydowanie nie ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6 ■ 7 - zdecydowanie tak

Dane na temat próby

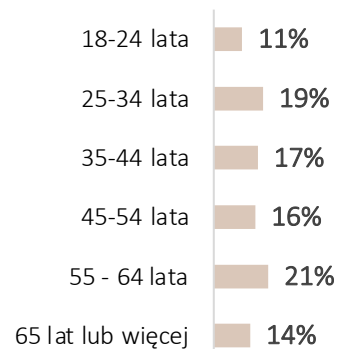
Maison & PARTNERS

Struktura demograficzna próby

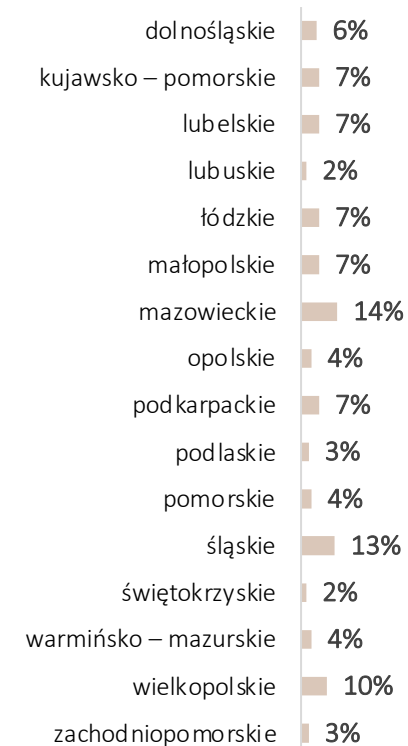
PŁEĆ

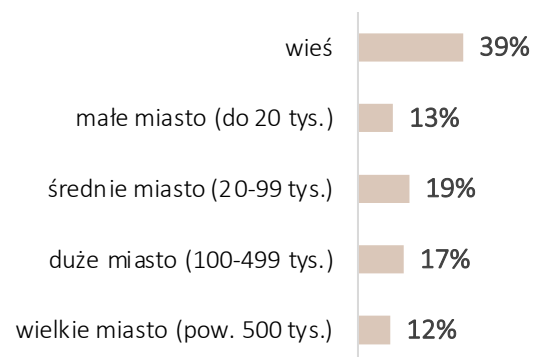
WIEK

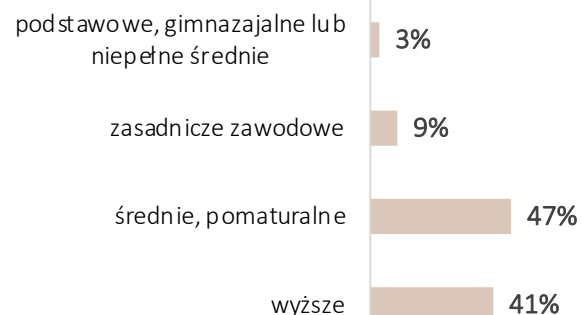
WOJEWÓDZTWO

WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA

WYKSZTAŁCENIE

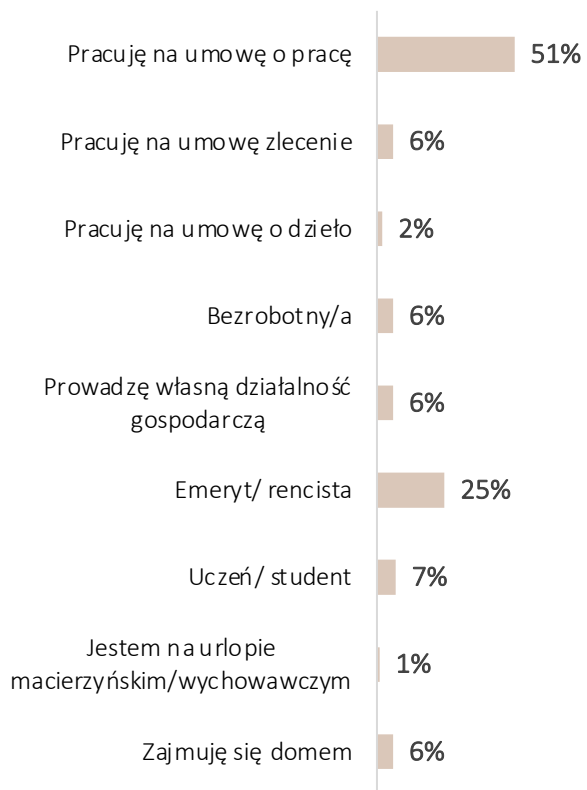

Sytuacja zawodowa, cywilna i dietność próby

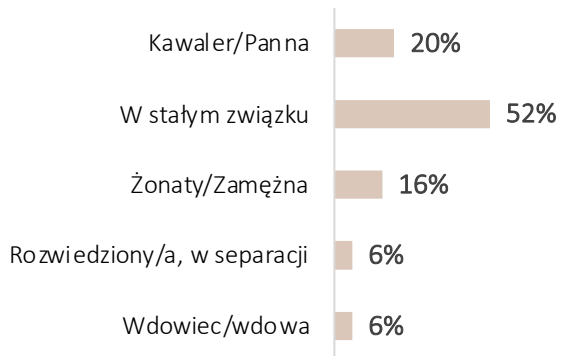

45

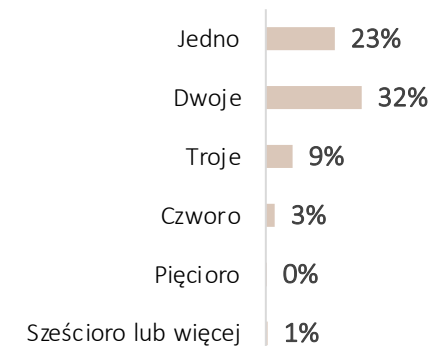
SYTUACJA ZAWODOWA RESPONDENTA

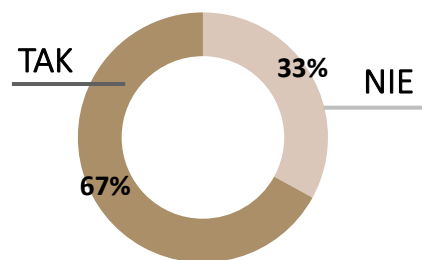
STAN CYWILNY

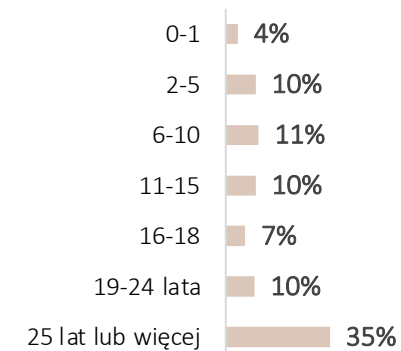
LICZBA DZIECI

POSIADANIE DZIECI

WIEK DZIECI

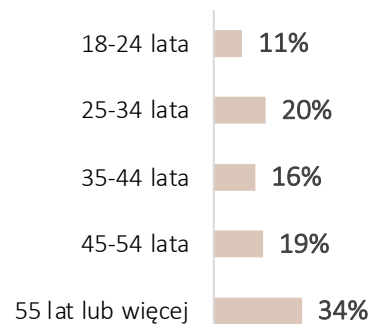
N=1067

Struktura demograficzna próby rodzin

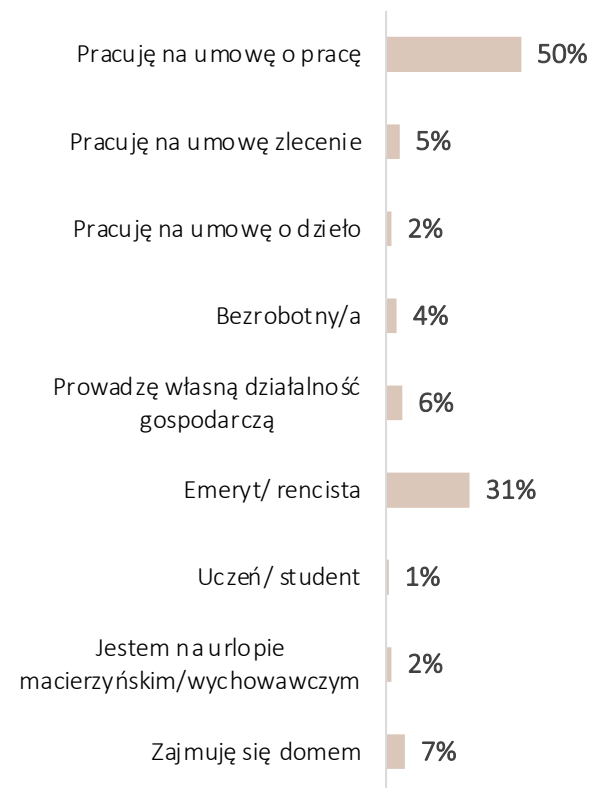
PŁEĆ

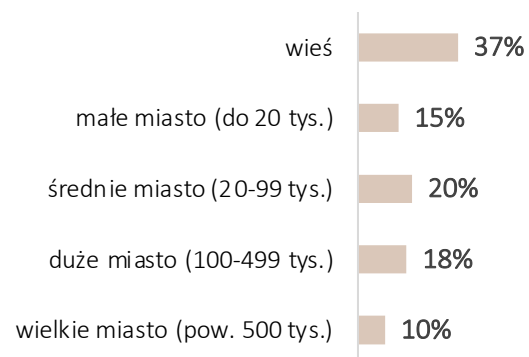
WIEK

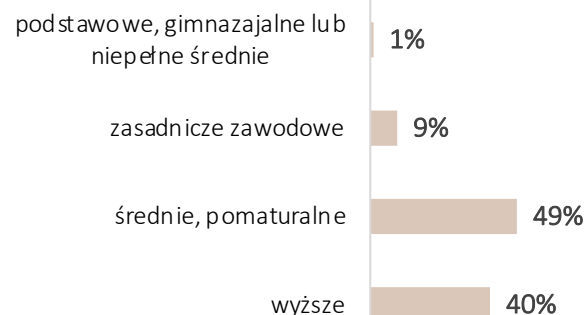
SYTUACJA ZAWODOWA RESPONDENTA

WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA

WYKSZTAŁCENIE

N=690 (tylko osoby posiadające własne rodziny)

Zapraszamy do kontaktu!

Aleksandra Furman

Badacz

tel. kom: 880-777-721

aleksandra.o.furman@gmail.com

Maison
& PARTNERS

ul. Podbięty 57, 02-732 Warszawa
tel. (22) 828-28-85 / kom: 512-437-457
biuro@maison.pl ; www.maison.pl

Maison
& PARTNERS